

Augusto 1906.

II jaro.

N° 8.

Ruslanda

Esperantisto.

Oficiala organo de Societo „Espero“.

Senpaga eldono por membroj de Peterburga S-to „Espero“

Manuskriptoj, korespondado k. t. p. devas esti adresataj je nomo de „Societo Espero“
en S.-Peterburgo. ☙ Telefono 256-98.

Eldonanto: S-TO „ESPERO“ en Peterburgo. ☙ Redaktoro. D-ro A. I. ASNES.

Unua esperanta presejo en Ruslando de D. P. WEJSBRUT.

Peterburgo: Troickij Prospekt. 14. ☙ Telefono 234 61.

BALDAŬ APEROS

Nº 9 (Septembra) de «Ruslanda Esperantisto».

NUNTEMPA ESPERANTISTA ĴURNALO.

SOLE EN ESPERANTO.

- 1 **Espero Katolika** monata revuo. Red. Em. Pel-tier. Saint-Radegonde pres Tours (L. et L) France. Jarabono 5 fr.
 - 2 **Espero Pacifista**, monata organo de „Pacifisto“, internacia s-to esp—stapor la paco. Red. Gaston Moch, 26 rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine, France. Jarabono 5 fr.
 - 3 **Esperanta Ligilo**. Presata per reliefaj punktoj laŭ sistemo Braille por blinduloj. Red. Th. Cart, 12 rue Soufflot, Paris, France. Jarabono 3 fr.
 - 4 **Flugila Stelo** stenografia ĵurnaleto, presata laŭ sistemo de Stolze-Schrey. Red. ab. Fr.-Schneberger. Laufen, Suisse. Jarabono kun aligo al Internacia esper. Stenografia S-to. 4 fr.
 - 5 **Idealo**, monata revuo. Red. d-ro Vitangelo Nalaco Corso Calatafimi, N° 495, Palermo, Italie. Jarabono 3 fr.
 - 6 **Internacia Scienca Revuo** monata ĵurnalo. Adm. Hachette et Cie, 79 Boulevard Saint Germain, Paris, France. Jarabono 7 fr.
 - 7 **Juna Esperantisto**. Red. Paris V-e 33 rue Lacépède. Jarabono 2 fr. 50 c.
 - 8 **La Revuo**. Monata literatura gazeto kun la konstanta kunlaborado de D-ro L. Zamenhof. Adm. Hachette et Cie, 79 Boulevard Saint Germain, Paris, France. Jarabono 6 fr.
 - 9 **Lingvo Internacia**. Duonmonata ĵurnalo kun aldono „Literatura Biblioteko“. Presa Esp—sta S-to, 33 rue Lacépède, Paris, France. Jarabono 7 fr. 50 c. Sen aldono—5 fr.
 - 10 **Socia Revuo**, kreata organo de internacia esp—sta asocio „Paco—Libereco“, aperas dume per dupaĝaj folioj. Cercle communiste, Genève, Suisse.
 - 11 **Tra la Mondo**, multilustrata luksa monata revuo. Adm. 15 Boulevard des Deux Gares, Meudon (S. et O.) France. Jarabono 8 fr.
 - 12 **Unua Paŝo**, monata ĵurn. Red. Str. San Stefan, 26, Sofia, Bulgarie. Jarabono 4 fr.
- NACIE-ESPERANTISTAJ:
- 13 **Antaŭen, Esperantistoj!** Monata ĵurnalo en hispana kaj esper. lingvoj. Apoteko del Teatro, Strato Lariga, 105 (Apartado 927—937) Lima, Perou. Jarabono 3 fr.
 - 14 **Centrameriko Esperantista**, monata en hisp. kaj esper. F. R. G. Abril, 8-a Avenida sur 11. Canton Liberad, Guatemala, Ameriko.
 - 15 **Esperanto**, duonmonata gazeto en franca kaj esper. Adm. Genève (Suisse) aŭ Bellegarde Ain (France) Jarabono 3 fr. 75 c.
 - 16 **Esperanto**, monata ĵurnalo en hungara kaj esper. Red. Marich Agoston, Budapest, IX Ullói—ur. 59, IV. 8. Hongrie. Jarabono 4 fr.
 - 17 **Esperantisten**, monata ĵurnalo en sveda kaj esper. Red. Ahlberg, 37 Surbrunnsgatan, Stockholm, Suede. Jarabono 3 fr. 75 c.
 - 18 **Foto-Revuo internacia**, monata ilustrita ĵurnalo, dediĉita por fotografarto, en l-voj esper. kaj franca. Ch. Mendel, 118 rue d'Assas, Paris, Francujo Jarab. 5 fr.
 - 19 **Germana Esperantisto**, monata ĵurnalo en germana kaj esper. Prinzenstrasse 95, Berlin, Allemagne. Esperanto Verlag Möller et Borel. Jarabono 4 fr.
 - 20 **Internacia Revuo Medicina** monata ĵurnalo en naciaj lingvoj kaj esper. 33 rue Lacépède Paris. France. Jarabono 7 fr.
 - 21 **L'Amerika Esperantisto**, monata ĵurnalo en l-voj esper. kaj angla, Oklahoma City, Unuigitaj ŝtatoj Amerikaj Jarabono 3 fr.
 - 22 **La Belga Sonorilo**, monata ĵurnalo en franca, fiandra kaj esper. Adm. Coox, Duffel, Belgique, Jarabono 3 fr.
 - 23 **La Pioniro** monata ĵurnalo en angla kaj esper. Marikappam, Mysore State, South India.
 - 24 **La Suno Hispana**, monata ĵurnalo en hispana kaj esper. Avellanas 11 Imprenta, Valencia, Espana. Jarabono 3 fr.
 - 25 **L'Esperantiste**, monata ĵurnalo en franca kaj esper. Adm. Edouard Bréon, 6 rue du Levant Vincennes (Seine) France. Jarabono kun aligo Franc. Esp. S-ton, 4 fr.
 - 26 **Pola Esperantisto**, ĵurnalo en pola kaj esper. Red. 26 Akademicka, Lvov, Aŭtriche. Jarabono 8-kron.
 - 27 **Ruslanda Esperantisto**, monata organo de Societo „Espero“. Red. 24, Boiŝ. Podjačeskaja, St. Peterburgo, Russie. Jarabono 8 fr.
 - 28 **Svisa Espero**, monata ĵurnalo en franca, germana kaj esper. Red. 6, Vieux Collège, Genève, Suisse. Jarabono 2 fr. 50 c.
 - 29 **The British Esperantist**, monata ĵurnalo en angla kaj esper. Adm. 13, Arundel Street, Strand, London, England. Jarabono kun literatura aldono 4 fr., sen aldono—2 fr.

Ruslanda Esperantisto.

— Oficiala organo de Societo „Espero“. —

Августо.
1906.

Redakcio: St.-Peterburgo, Bolš. Podjačeskaja, 24. ☎ Telef. 256-98. II-a. jaro. № 8.

II-a Esperantista Festo de l'interpopola frateco.

(„НАШЪ КОНГРЕССЪ“).

Минувшее лѣто вписало въ исторію идеи международнаго способа общенія людей, за которую мы боремся, еще нѣсколько яркихъ прекрасныхъ страницъ. Годъ тому назадъ впервые эсперантисты всего міра собрались въ Булони, и весь міръ былъ пораженъ неожиданнымъ зрѣлищемъ того, какъ массы людей-братьевъ, раздѣленныхъ доселѣ различіемъ языковъ, протянули другъ другу руки и громкимъ голосомъ, окруженные атмосферой побѣдоносной любви и мирового счастья, провозгласили: „да здравствуетъ обновленное, братски соединяющееся, человечество, получившее возможность говорить общимъ языкомъ и совместно стремиться къ уничтоженію послѣднихъ препятствій, заграждающихъ путь къ окончательному освобожденію и объединенію разрозненнаго рода человѣческаго!“ Это было грандіозное зрѣлище, и значеніе его было по достоинству оценено всеми участниками эсперантскаго движенія. Послѣ 15 слишкомъ лѣтъ медленной, незамѣтной, но упорной и потому все болѣе плодотворной работы небольшого сравнительно, но сильнаго единодушіемъ и върой въ успѣхъ круга эсперантистовъ, наша идея получила первое публичное признание. Генеральный смотръ участниковъ пропаганды идеи международнаго языка оказался триумфомъ, неожиданнымъ даже для наиболѣе оптимистически настроенныхъ эсперантистовъ. И главное значеніе I конгресса

La pasinta somero enskribis en la historion de la ideo de internacia rimedo de interkomunikado de homoj, por kiu ni bataladas, ankoraŭ kelkajn helajn belegajn paĝojn. Antaŭ unu jaro unuan fojon la esperantistoj de l'tuta mondo sin kolektis en Boulogne, kaj la tuta mondo estis mirigita pro neatendita vidaĵo, kiel masoj de homoj — fratoj, disigitaj ĝis nun pro la diferenco de lingvoj, etendis unuj al aliaj manojn kaj per laŭta voĉo, ĉirkaŭitaj de l'atmosfero de venkanta amo kaj monda feliĉo, proklamis: „vivu la renovigita, frate kuniganta, homaro, ricevinta la povon paroli per unu lingvo kaj kune atencadi al nuligado de lastaj bariloj, fermantaj la vojon al fina liberiĝo kaj unuiĝo de l'disigita gento homa!“ Tio ĉi estis grandioza vidaĵo, kaj ĝia signifo estis laŭ merito difinita de ĉiuj partoprenantoj en la esperantista movado. Post pli ol 15 jaroj de l'malrapida, nerimarkebla, sed obstina kaj tial ĉiam pli fruktoporta laborado de l'negranda kompare, sed forta pro l'unanimeco kaj kredo je sukceso, rondo de esperantistoj, nia ideo ricevis la unuan publikan konfeson. La ĝenerala rigardado de partoprenantoj en la propagando de l'ideo internacia lingvo fariĝis triumfo, neatendita eĉ por plej optimistemiaj esperantistoj. Kaj la ĉefa signifo de la I kongreso estis en tio, ke la esperantistoj mem povis ekvidi fruktojn de siaj laboroj kaj kuniĝi por nova agado. La cetera homaro nur la unuan fojon eksciis, ke la esperantistoj estas nek fikcio, nek elpensajo de senokupaj

заклучалось въ томъ, что сами эсперантисты могли увидѣть плоды свсихъ трудовъ и сплотиться для новой дѣятельности. Остальное человечество впервые лишь узнало о томъ, что эсперантизмъ — не фикція, не выдумка праздныхъ мечтателей, не забава нѣсколькихъ единичныхъ лицъ, а дѣйствительно огромное жизненное и все растущее въ размѣрахъ явленіе мірового значенія. Неоспоримый отнынѣ фактъ былъ впервые публично констатированъ. И послѣ этого перваго шага оставалось идти впередъ все дальше и скорѣе. Этотъ новый шагъ былъ сдѣланъ, и снова на этотъ разъ въ одинъ изъ центровъ, гдѣ постоянно собирались представители объединяющагося человечества, въ Женевѣ наступилъ праздникъ эсперантистовъ, передового отряда огромныхъ массъ, которымъ въ будущемъ (близкомъ, мы вѣримъ въ это!) предстоитъ окончательно обратиться въ единый союзъ съ общимъ нейтральнымъ языкомъ. Если на Булонскомъ конгрессѣ наряду съ торжественнымъ праздникомъ все вниманіе его участниковъ было обращено на рѣшеніе массы накопившихся дѣловыхъ вопросовъ организациі и пропаганды, если I конгрессъ былъ по праву нашимъ личнымъ праздникомъ и во многомъ носилъ характеръ дѣловой (въ этомъ была его огромная заслуга), — то недавно прошедшій съ такимъ успѣхомъ II Женевскій конгрессъ эсперантистовъ по произведенному имъ впечатлѣнію отличался еще болѣе широкимъ значеніемъ и еще прочнѣе закрѣпилъ созданную въ Булони связь между эсперантскимъ движеніемъ и всѣмъ человечествомъ. Такъ долго ожидавшіеся и подготавливавшіеся конгрессы эсперантистовъ сдѣлались для насъ, къ счастью, обычнымъ явленіемъ нормальнаго развитія, эспер. движеніе вступило съ полнымъ правомъ на мировую арену, и періодическіе конгрессы лучшее доказательство этого. Но для остального человечества, еще не захваченнаго нашимъ движеніемъ, публичные конгрессы эсперантистовъ являются новымъ и съ каждымъ разомъ все болѣе убѣдительнымъ свидѣтельствомъ мощности нашего дѣла. Булонскій конгрессъ едва заставилъ говорить о себѣ русскія газеты, а теперь, по поводу II конгресса въ Женевѣ, намъ приходилось читать сообщенія, телеграммы и цѣлыя

revantoj, nek amuzaĵo de kelkaj solaj personoj, sed efektive grandega vivema kaj ĉiam kreskanta en sia amplekso fenomeno de l'tutmonda signifo. La neneigebla de nun fakto estas publike konstatita. Kaj post tiu ĉi unua paŝo oni devis nur iri antaŭen ĉiam pluen kaj pli rapide. Tiu ĉi nova paŝo estis farita, kaj denove, tiun ĉi fojon en unu el centroj, kie ĉiam sin kolektadis reprezentantoj de l'unuiganta homaro, en Ĝenevo, venis la festo de esperantistoj, de l'antaŭa taĉmento de grandegaj amasoj, kiuj en estonteco (proksima, ni kredas tiel!) devas firiĝi unu asocio kun komuna neŭtrala lingvo. Se en la I Boulogne'a kongreso apud la solenaj festoj la tuta atento de ĝiaj partoprenantoj estis metita je solvado de maso de kolektiĝintaj aferaj demandoj de organizacio kaj propagando, se la I kongreso estis laŭ rajto nia persona festo kaj en multo portis la karakteron aferan (en tio ĉi estis ĝia grandega merito), — la ĵus pasinta kun tia sukceso II Ĝeneva Kongreso de esperantistoj je l'farita de ĝi impresoj havis ankoraŭ pli larĝan signifon kaj ankoraŭ pli forte firme la kreitan en Boulogne ligan inter la esperantista movado kaj la tuta homaro. Tiel longe atenditaj kaj preparitaj Kongresoj de esperantistoj fariĝis por ni ordinara fenomeno de l'normala progresado, la esper. movado enpaŝis kun plena rajto sur la tutmondan arenon, kaj la periodaj kongresoj estas plej bonaj argumento por tio ĉi. Sed por la cetera homaro, ankoraŭ en entremita en nian movadon, la publikaj kongresoj de esp-istoj, estas nova kaj kun ĉiu fojo ĉiam pli konvinkanta atesto de l'potenco de nia afero. La Boulogne'a kongreso apenaŭ paroligis pri si rusajn gazetojn, nun do, pri la II Kongreso en Ĝenevo, al ni okazis legi komunikaĵojn, telegramojn kaj tutajn specialajn korespondaĵojn en la plejmulto da ĉefurbaj kaj eĉ en provincaj gazetoj. Kaj ĉie estas miro — kaj konfeso, kiun tiom longan tempon mankis por Esperanto. Kaj estas plena eblo esperi, ke la estontaj kongresoj estos

спеціальныя корреспонденціи въ большинствѣ столичныхъ и даже провинціальныхъ газетахъ. И вездѣ удивленіе и признаніе, котораго такъ долго не доставало Эсперанто. И есть полное основаніе надѣяться, что слѣдующіе конгрессы будутъ еще болѣе грандіозной манифестаціей общечеловѣческаго братства, по выраженію д-ра Заменгофа *), братства, осуществленію котораго призванъ помочь международный языкъ.

ankoraŭ pli grandioza manifestacio de l'komunehoma frateco, laŭ esprimo de d-ro Zamenhof,*) de l'frateco, al kies efektiviĝo difinita estas helpi la internacia lingvo.

Letero de s-ro L. Beaufront.

La red. de R. E. ricevis de S-ro Beaufront la sekvantan leteron, kiu laŭ peto de aŭtoro, estas jen presata.

Mi plene aliĝas al la juĝo alte scienca kaj filozofia de s-ro Dombrowski en lia respondo al homarano kaj mi ankaŭ, kiel li, deziras

legi precizan kaj logike bazitan difinon pri la naturo kaj celado propre posedataj de l'homaranismo. Kiam ni ĝin havos, ni povos taksii la konsentecon de la afero kun la certigoj de la broŝureto, kiu ĝin prezentis kaj, eble, diskuti pri la valoro mem de l'homaranismo.

Kun frata saluto, Via

L. de Beaufront.

RUĜA RIDO.

de Leonid Andrejev.

PARTO DUA.

(Daŭrigo).

Fragmento deka.

... feliĉe, li mortis pasintan semajnon, en la vendredo. Mi ripetis, tio estas granda feliĉo por la frato. La senpieda kripligito, tuta skuĝanta, kun disrompita animo, en sia freneza ekstazo de kreeco li estis terura kaj mizera. De tiu sama nokto tutajn du monatojn li skribadis, ne sin levante de brakseĝo, rifuĝante de nutraĵo, plorante kaj insultante, kiam ni por mallonga tempo forveturigadis lin de l'tablo. Kun neordinara rapideco li trenadis sekan plumon sur papero, forjetante folietojn unu post alia, kaj ĉiam skribis, skribis. Li perdis la kapablon de dormo, kaj nur du fojojn sukcesis al ni kuŝigi lin por kelkaj horoj en la liton, dank' al granda akcepto de nar-

kotaĵo, sed poste jam eĉ la narkozo ne povis venki lian kreeman frenezan ekstazon. Pro lia postulo, la fenestroj tutan tagon estis kovritaj per kurtenoj kaj bruladis la lampo, farante la iluzion de nokto, kaj li fumadis cigaredon post cigaredo kaj skribadis. Ŝajne, li estis feliĉa, kaj al mi neniam okazadis vidi ĉe sanaj homoj tian inspirplanan vizaĝon — vizaĝon de profeto aŭ de granda poeto. Li tre malgrasiĝis, ĝis vaksa travidebleco de korpo de malvivulo aŭ de asketo kaj tute griziĝis; kaj komencis li sian frenezan laboron ankoraŭ estante kompare juna, finis do ĝin — maljunulo. Iafaĵe li rapidis skribi pli multe, ol ordinare, la plumo puŝigadis en paperon kaj rompiĝadis, sed li ne rimarkadis tion ĉi; en tiaj minutoj neeble estis lin tuŝi, ĉar ĉe eĉ

*) Рѣчь д-ра З. на II конгресѣ и отчетъ о немъ будутъ напечатаны въ сл. №.

*) La parolado de D-ro Z. en la II kongreso kaj la raporto pri ĝi estos presitaj en la sekv. N.

plej malgranda altuŝeto kun, li fariĝadis atako de malsano, larmoj, ridego, iajn minutojn, tre malofte, li feliĉe ripozadis kaj favore paroladis kun mi, ĉiafoje farante samajn demandojn: kiu estas mi, kiel min oni nomas kaj ĉu de longe mi min okupadas je literaturo.

Kaj poste li malsevere rakontadis, ĉiam per samaj vortoj, kiel li ridinde ektimis, ke li perdis la memoron kaj ne povas labori, kaj kiel li brile, tie same neigis tiun ĉi frenezan supozon, komencinte sian grandan senmortan laboron pri floroj kaj kantoj.

— Kompreneble, mi ne esperas je konfeso de l'samtempuloj, — fiere kaj kune modeste paroladis li, kuŝigante la tremantan manon sur amason de malplenaj folioj, — sed la estonteco, sed la estonteco komprenos mian ideon.

Pri la milito li ekrememoris nenian fojon, kaj neniun fojon ekrememoris li pri la edzino kaj la filo; la fantoma senfina laborado englutadis lian atenton tiel sendivide, ke malcerte li konsciadis ion krom ĝi. Dum lia apudestado oni povis iradi, paroli, kaj li tion ĉi ne rimarkadis kaj por nenia momento vizaĝo lia perdadis la mienon de l'terura streĉiteco kaj inspireco. En silento de noktoj, kiam ĉiuj dormis kaj li sola senlace plektis la senfinan fadenon de frenezo, li ŝajnis terura, kaj sola mi kaj ankoraŭ la patrino kuraĝiĝadis al iradi al li. Unufoje mi ekprovis doni al li, anstataŭ seka plumo krajonon, kredante, ke povas esti, li efektive ion skribas, sed sur papero restis nur senformaj linioj, deŝiritaj, kurbaj, senigitaj de senco.

Kaj mortis li nokte, dum laborado. Mi bone konis la fraton, kaj freneziĝo lia ne aperis por mi neatendite: pasia revo pri laboro, kiu estis travidebla ankoraŭ en liaj leteroj el la milito kaj estis enhavo de l'tuta lia vivo post la reveturo, neeviteble devis kunpuŝiĝi kun la senforteco de lia laciĝinta, elturmentita cerbo kaj sekvi katastrofon. Kaj mi opinias, ke mi sufiĉe precize sukcesis restarigi la tutan konsekvencon vicon de sentoj, kondukintaj lin al la fino en tiu fatala nokto. Entute, ĉio, kion mi tie ĉi enskribis pri la milito, estas prenita de mi de paroloj de l'mortinta frato, ofte tre konfuzaj kaj senordaj; nur kelkaj apartaj pentraĵoj tiel neelvideblaj kaj profunde enbruligitaj en lian cerbon, ke mi povis noti ilin preskaŭ laŭvorte, kiel li rakontadis.

Mi lin amis, kaj lia morto kuŝas sur mi, kiel ŝtono, kaj premas la cerbon per sia senco. Al tio malkomprenebla, kio ĉirkaŭvolvas mian kapon, kiel aranejo, ĝi aldonis ankoraŭ unu maŝon kaj forte kuntiris ĝin. Tuta nia familio forveturis en vilaĝon, al parencoj, kaj mi estas sola en la tuta domo — en tiu ĉi aparta dometo, kiun tiel amis la frato. Servantoj estis forlasitaj, kaj nur la kortisto el apuda domo en matenoj venadis por hejti fornojn, en cetera do tempo — mi estas sola, kaj estas simila al muŝo, kiun oni ekenfermis inter du kadroj de fenestro, — min jetadas kaj disbatadas min je ia travidebla, sed nevenkebla baro. Kaj mi sentas, mi scias, ke el tiu ĉi domo mi ne povas foriri. Nun kiam mi estas sola, la milito sendivide posedas min kaj staras, kiel nesolvebla enigmo, kiel terura fantomo, kiun mi ne povas enkorpiĝi. Mi donas al ĝi ĉiajn eblajn formojn: de senokula skeleto sur ĉevalo, de la senforma fantomo, naskiĝinta en nubegoj kaj senbrue ĉirkaŭpreninta la teron, sed neniun figuro donas al mi respondon kaj neniun elĉerpas tiun malvarman. Ĉiaman malakran teruron, kiu posedas min.

Mi ne komprenas militon kaj devas freneziĝi, kiel la frato, kiel centoj da homoj, kiujn oni alveturigas de tie. Kaj tio ĉi ne timigas min. Perdo de l'prudento al mi ŝajnas honora, kiel pereco de gardaranto sur sia posteno. Sed la atendado, sed tiu ĉi malrapida kaj nedeflankiganta alproksimiĝado de freneziĝo, tiu ĉi momenta sento de io grandega, falanta en profundegajn, tiu ĉi neelportebla doloro de l'turmentata penso... Mia koro mutiĝis. Ĝi mortis, kaj ne estas por ĝi nova vivo, sed la penso — ankoraŭ viva, ankoraŭ batalanta, iam forta, kiel Samsono, sed nun sendefenda kaj malforta kiel infano — al mi domaĝa estas ĝi. mia malfeliĉa penso. Kelkajn minutojn mi ĉesas elporti la turmentadon de tiuj ĉi feraĵ ringegoj, premantaj la cerbon; mi nedeteneble volas elkuri sur straton, sur placon, kie estas popolo, kaj ekkrii:

— Tuj ĉesigu la militon — aŭ...

Sed kia „aŭ“? Ĉu estas vortoj, kiuj povus revenigi ilin al prudento, vortoj, al kiuj ne estus trovitaj aliaj tial samaj laŭtaj kaj mensogaj vortoj? Aŭ ĉu eble starigi antaŭ ili sur genuojn kaj ekplori? Sed ja centoj da miloj

per larmoj tondrigas la mondon, sed ĉu tio ĉi eĉ ion donas? Aŭ ĉu antaŭ iliaj okuloj mortigi min? Mortigi. Miloj mortas ĉiutage — kaj ĉu tio ĉi eĉ ion donas?

Kaj kiam mi tiel sentas mian senfortecon, min ekposedadas la furiozeco — furiozeco de milito, kiun mi malmegas. Mi volas, kiel tiu doktoro, bruligi iliajn domojn, kun iliaj trezoroj, kun iliaj edzinoj kaj infanoj, veneni la akvon, kiun ili trinkas; levi ĉiujn mortintojn el ĉerkoj kaj ĵeti malvivajn korpojn en iliajn malpurajn loĝejojn, sur iliajn litojn. Dormu kun ili, kiel kun edzinoj, kiel kun amatoj siaj!

Ho, se mi estus diablo! Tutan teruron, kiun spiras la infero, mi transloĝigus sur ilian teron; mi fariĝus potenculo de iliaj sonĝoj, kaj kiam, kun rideto ekdormante, ili krucfiguradus super siaj infanoj, — mi min levus antaŭ ili. nigra . . .

Jes, mi devas freneziĝi — sed nur pli baldaŭ. Nur pli baldaŭ . . .

Fragmento de kunua.

. . . Kaptitojn, amaseton de tremantaj, terurigitaj homoj. Kiam ilin oni elkondukis el vagono, la amaso ekbojegis — ekbojegis, kiel unu grandega kolera hundo, ĉe kiu ĉeno estas mallonga kaj malfortika. Ekbojegis kaj silentiĝis, malfacile spirante, — ili do iris en malvasta amaseto, metinte la manojn en poŝojn, flateme ridetante per palaj lipoj, kaj piedoj iliaj paŝadis tiel, kvazaŭ tuj de malantaŭe, sub genuon, ilin oni devas ekbati per longa bastono. Sed unu iris iom en flanko, trankvila, serioza, sen rideto, kaj kiam mi renkontiĝis kun liaj nigraj okuloj, mi legis en ili malkaŝan kaj nudan malamon. Mi klare ekvidis, ke li min malestimas kaj atendas de mi ĉion eblan: se mi tuj mortigados lin, senarmilan, li ne ekkrios, ne defendados, ne pravigados sin — li atendas de mi ĉion.

Mi ekkuris kune kun la amaso por ankoraŭ unufoje renkontiĝi kun li per okuloj, kaj tio ĉi prosperis al mi, kiam ili eniradis jam en domon. Li eniris lasta, lasante preter si la

kollegojn, kaj ankoraŭ unufoje ekrigardis min. Kaj tie ĉi mi ekvidis en liaj nigraj grandaj, sen pupilo okuloj tian turmenton, tian senfundaĵon de teruro kaj frenezeco, kvazaŭ mi ekrigardis en plej malfeliĉan animon en la mondo.

— Kiu estas tiu ĉi, kun okuloj? — demandis mi de la soldato — akompananto.

— La oficiro. Freneza. Ili estas multaj — tiaj.

— Kiel lin oni nomas?

— Li silentas, ne nomas sin. Kaj siaj lin ne konas. Tiel, erare aliĝinta ia. Lin jam unu fojon oni elprenis el maŝo, sed kio! . . . — la akompananto eksvingis la manon kaj kaŝiĝis post la pordo.

Kaj jen nun, vespere, mi pensas pri li. Li estas sola, inter malamikoj, kiujn li kredas kapablaj je ĉio, kaj siaj ne konas lin. Li silentas kaj pacience atendas, kiam povos foriri el la mondo tute. Mi ne kredas, ke li estas freneza, kaj li ne estas timemulo: li sola sin tenis kun sento de indeco en la amaseto de tiuj ĉi tremantaj, timigitaj homoj, kiujn li ankaŭ, videble, ne opinias siaj. Kion li pensas? Kia profundeco de malespero devas esti en la animo de tiu ĉi homo, kiu, mortante, ne volas diri sian nomon. Por kio estas nomo? Li likvidis kun la vivo kaj kun homoj, li komprenis veran ilian koston, kaj ili ĉirkaŭ li ne ekzistas, nek siaj, nek fremdaj, kiel ajn ili krii, furiozi kaj minacu. Mi demandadis pri li: li estas kaptita en la lasta terura batalo, intertrancado, kie pereis kelkaj dekmiloj da homoj, kaj li ne kontraŭbatalis kiam lin oni prenis: li estis ial senarmila, kaj kiam ne rimarkinta tion ĉi soldato ekbatis lin per glavo, li ne sin levis de sia loko kaj ne levis manon por defendi sin. Sed la vundo okazis, por lia malfeliĉo, neserioza.

Sed povas esti, li efektive estas freneza? La soldato diris: ili estas multaj, tiaj . . .

Serĉanto.

(Daŭrigo venos).

La verda stelo.

Li mortas hodiaŭ sen ĝojo en koro,
Li aŭdas ventegon, naskitan de ploro,
de ploro kaj ĝemo homara.

Blekegas fantomoj kun sangaj okuloj
Sur akvo, ĉielo kaj ter' d' inferuloj,
amaso venadas malklara...

Kaj ŝajnas: ke marĉoj grenkampojn kovrados,
Ke sun' estingiĝos, serpentoj rampados
en de libereco sanktejo.

Li vidas ĉi-tion en longa deliro,
Al li proksimiĝas de morto aliro,
eligo el malliberejo.

Lastfoje tra krado rigardas ĉielon
Kun granda malgajo kaj vidas li stelon
lumverdan, tre belan steleton.

Kaj per antaŭmorta akrec' lumigita
Li ĉion komprenas, al ĝi, ravigita,
li sendas salutan rideton.

Li scias, mortante, ke nun ĉiuj homoj
Ne estos venkataj per sangaj fantomoj
sub glora standardo kun stelo

Ke ilin ricevos per fulmoj brilante,
Per kantoj anĝelaj solene sonante
lumblua, senlima ĉielo.

Kaj ekzekutisto rigardos neteran
Rideton, venĝadon estontan danĝeran
al ĉia perfort' promesantan.

Kun timo ekpensos malliberejano,
Ke io, ne bona por ĉiu tirano,
ravigos pro lum' batalanton.

Aleksandro Rucimov.

Laboro, morto kaj malsano.

La sube presata malgranda legendeto celadas montri en formo atingebla por ĉiuj la ideojn de fama rusa verkisto kaj filozofo Leo Tolstoj, kiuj estas jenaj:

1) La fundamento de la homa vivo devas esti la amo;

2) Nuntempaj civilizitaj popoloj por amo devas forgesi institutojn de la rajto, propeco kaj de la regno, ĉar tiuj ĉi institutoj laŭ Tolstoj nun estas haltigilo por progreso;

3) Ŝanĝiĝo de la homsocieto fariĝos per rifuzo de la regnaneco, kiu devas esti anstataŭigota de societanecko;

4) Oni ne devas protesti kontraŭ malbonulo per forto, ĉar perforto ne atingas la celon, kaj, kontraŭe, pligrandigas la malbonon.

Tiu lasta ideo, elfluiganta el amo, estas eminenta ĉefideo de Leo Tolstoj kaj ĝi havas multe da anoj kaj kontraŭuloj.

Tradukinto

Inter indianoj de l'Suda Ameriko ekzistas la jena legendo: La Dio kreis en la komenco la homojn; ili parolas, tiamaniere, ke ili bezonis nek laboron, nek loĝejon, nek vestojn, eĉ nek manĝaĵon kaj malgraŭ tio ĉi oni vivis po cent jaroj kaj havis neniajn malsanojn.

Pasis iom da tempo, kaj kiam la Dio ekrigardis, kiel vivadis la homoj. Li ekvidis, ke anstataŭ ĝoji pro sia vivado, la homoj, zorgante ĉiu pri si mem, malpaciis inter si kaj aranĝis por si tian vivadon, ke ili ne ĝojis, sed eĉ malbenigis ĝin. Tiam la Dio diris: tio ĉi devenas tial, ke ili vivadiis malkune, ĉiu pro si mem. Kaj por forigi tion la Dio faris, ke homoj ne povis vivi sen laboro: la homoj por ne suferi de malsato kaj de malvarmo estis devigitaj konstrui al si loĝejon, fosi la teron, kreskigi kaj kolekti fruktojn kaj grajnoj. „La laboro kunigo ilin — pensis la Dio: — unu homo ne povas akadi kaj trenadi labojn kaj konstrui loĝejon, unu homo ne povas

ankaŭ preparadi instrumentojn, semadi kaj kolekti, ŝpini kaj teksu kaj kudri veston. Ili devos kompreni, ke ju konsente ili laboros, des plimulte ili faros kaj des pli bone ili vivos. Tio ĉi kunigos ilin."

Pasis ankoraŭ iom da tempo, kaj Dio ree venis rigardi homan vivadon. Sed homoj vivis ankoraŭ pli malbone, ol antaŭe. Ili laboradis komune, sed ne ĉiuj kune, ili disiĝis po grupetoj, kaj ĉiu grupeto penegis forpreni de alia ĝian laboraĵon, ĉiuj grupetoj malhelpis unu al alia, kaj por ĉiuj estis malbone.

Rigardante, ke ankaŭ tio ĉi estas nebone, la Dio decidis, ke la homoj ne sciu la mort-horon kaj ili povus morti en ĉia minuto. Kaj li sciigis ilin pri tio. — Sciante, ke ĉiuj el ili povas morti en ĉiu minuto — pensis la Dio — ili por zorgo pri vivado, kiu ĉiuminute povas ĉesiĝi, ne koleros unu la alian kaj ne malbonigos tiajn horojn, kiuj estas al ili antaŭdifinitaj.

Sed fariĝis ne tiel. Kiam la Dio revenis por rigardi homan vivadon, Li ekvidis, ke vivo de homoj ne pliboniĝis. La pli fortaj homoj, uzante la fakton, ke la homoj povas mortadi ĉiutempe, kaptis la pli malfortajn homojn, mortigante malfortulojn kaj minacante per morto al aliaj. Kaj aranĝiĝis tia vivo, ke unuj, fortaj kaj iliaj hereduloj, nenion laboris kaj enuis pro senokupo. Malfortaj do homoj laboris super siaj fortaj kaj enuis pro manko de ripozo. Kaj unuaj kaj duaj timis kaj malmamis unu la alian. Kaj homa vivado fariĝis ankoraŭ pli malfeliĉa.

Rigardante tion ĉi la Dio por korekti la aferon, decidis uzi lastan rimedon: Li sendis al homoj ĉiuspecajn malsanojn. La Dio pensis, ke se ĉiuj homoj estos metataj sub malsanojn, tiam ili komprenas, ke sanaj homoj devas kompati la malsanajn homojn kaj helpi al ili por ricevi reciprokaĵon, kiam ili mem estos malsanaj. La Dio ree restigis la homojn, sed kiam Li revenis por rigardi homan vivadon

en ĉi nova malsana stato, tiam la vivo de homoj fariĝis ankoraŭ pli malbona. Tiuj samaj malsanoj, kiuj, laŭ opinio de Dio, devus kunigi la homojn, ankoraŭ pli disiĝis ilin. Tiuj homoj, kiuj per forto devigis aliajn labori por si, ankaŭ per forto devigis flegi ilin en malsana stato kaj tial ili mem ne zorgis aliajn malsanajn homojn. Kaj tiuj, kiujn oni devigis per forto labori por aliaj kaj rigardadi malsanajn homojn, estis tiel suferitaj de laboro, ke ne povis gardi siajn malsanulojn kaj ili restigis ilin sen helpo. Por ke la vido de malsanaj homoj ne malhelpu al ĝuoj de riĉuloj, ili konstruis tiajn domojn, en kiuj la homoj suferis kaj mortis sen partopreno de tiaj homoj, kiuj kompatis ilin, sed sur manoj de dunguloj, kiuj flegis malsanulojn ne sole sen kompato, sed kun abomeno. Krom tio la plimulto da malsanoj oni konfesas, kiel infektaj, kaj, timante infektiĝi oni ne sole ne kunigis kun malsanuloj, sed disiĝis de tiuj, kiuj tuŝetis al ili.

Tiam la Dio diris al si mem: se per tiu rimedo ne fariĝas, ke homoj komprenu sian feliĉon, — komprenu ili mem tion ĉi per siaj suferoj.

Kaj la Dio restigis ilin tute.

Kaj restinte unuj, homoj longe ne komprenis, ke ili povas kaj devas esti feliĉaj. Kaj nur kelkaj el ili en nuna tempo komencis kompreni, ke la laboro ne devas esti timilo por unuj kaj deviga punlaboro por aliaj, sed devas esti komuna ĝoja afero, kuniganta ĉiujn. Oni komencis kompreni, ke pro minacanta por ĉiuj morto ĉiuhore, sole prudenta afero por ĉiu homo estas: pasigi antaŭdifinitajn al ĉiu homo liajn jarojn, monatojn, horojn aŭ minutojn konsente, ame kaj ĝoje. Oni komencis kompreni, ke la malsanoj ne sole ne devos esti kaŭzoj de disiĝado, sed, kontraŭe, ili devas esti la kaŭzo de ama komunikado inter homoj.

Esperantigis **M. Krjuĉkov.**

"Ре́ве тастогне Дніпрширо́кій".

(Traduko de l'kanto malgrandrusa).

De l'larĝa Dnipro ĝemkriegoj...
Blekegas de la vent' koler',
Ĝis ter' fleksiĝas salikegoj,
Leviĝas ond' laŭ montmanier',

Lun' pala tiam el nubaro

Lumadas tie, tie ĉi,

Ŝipeto kvazaŭ en la maro:

Elnaĝas jen, jen dronas ĝi.

Ne kantis dume triaj kokoj,

Ne sonis voĉoj de popoloj

Nur paser-strigaj intervokoj

Kaj de frakseno krakparol'...

Esperantista Movado.

Австралия. J. Booth произнесъ рѣчи объ яз. Эсперанто въ Trades Hall и въ Socialist Party Hall въ гор. Melbourne и въ Coburg Gaz. „The Review of Reviews for Aŭstralia“ продолжаетъ помѣщать ст. объ эсперанто.

Австрія. Въ Краковѣ (7, ul Panska, Kraków), основалось о-во „Esperanto“, председателемъ котораго избранъ д-ръ A. Schudmak и секретаремъ — M. Jarocki; въ томъ же городѣ г. T. Bylinski читаетъ курсы яз. Эсперанто. Эспер. о-во во Львовѣ уже выпустило № 1 пропаг. журнала „Pola Esperantisto“ (26, Akademicka, Lvov, Autriche) на яз. польскомъ и эспер.

Одинъ изъ друзей Австрійскаго Императора, амбасадоръ и просвѣщенный филологъ, высказалъ свое отвращеніе къ эсперанто потому что, „каналы-анархисты“ грамматикою и словаремъ послѣ шести уроковъ могутъ достаточно ознакомиться съ языкомъ и свободно на немъ сноситься со всѣмъ міромъ. Онъ именуетъ Эсперанто воровскимъ жаргономъ и говорить, что этотъ языкъ представляетъ серьезную опасность для закона и мира въ Европѣ. Однако онъ соглашается, что легкость его изученія даетъ новое средство для взаимныхъ сношеній правительствъ и націй.

Алжиръ. По инициативѣ г. L. Landes въ гор. Алжирѣ сформировалась Эспер. Коммерческая Контора (79, rue Michelet, Alger, Algerie). По недостатку средствъ прекратился мѣстный пропаг. органъ „La Algéria Stelo“, о чемъ онъ и извѣщаетъ въ своемъ послѣднемъ № 13.

Англія. Извѣстн. проповѣдница мира, баронесса фонъ Зутнеръ, совместно съ г-жею Праттъ наѣхала въ Лондонъ эспер. клубъ, причемъ высказалась, что первое распоряженіе о всеобщемъ разоруженіи вѣроятно будетъ редактировано на яз. Эсперанто. яз. братства и надежды. Формируется эспер. группа въ St. Helens. Въ Somerset открылась первая эспер. школа для дѣвочекъ (F-no Everdell L. L. A. College House, Bridgwater, Somerset, England). Полковникъ Полленъ имѣетъ произнести въ Leeds рѣчь объ Эсперанто. Въ томъ же городѣ пред-

Австралія J Booth diris paroladon pri l-vo Esperanto en Trades Hall kaj en Socialist Party Hall, en urboj Melbourne kaj en Coburg. Gaz. „The Review of Reviews for Aŭstralia“ daŭrigas enmeti artik. pri esperanto.

Aŭstrujo. En Krakovio (7, ul. Panska, Kraków) fondiĝis s-to „Esperanto“, kies prezidanto elektita estas d-ro A. Schudmak kaj sekretario — M. Jarocki. En sama urbo s-ro T. Bylinski legas kursojn pri esperanto. S-to Esperantista en Lvovo jam elirigis № 1 de propag. jurnalo „Pola Esperantisto“ (26, Akademicka, Lvov, Aŭtriche) en l-voj pola kaj esperanto.

Unu el la amikoj de Aŭstrolanda Imperiestro, ambasadoro kaj klera filologo, eldiris sian abomenon al Esperanto, tial, ke „kanaljoj - anarhistoj“ per gramatiko kaj vortaro post ses lecionoj povos sufiĉe ekposedi l-von kaj per ĝi interkomprenigi sin kun tuta mondo. Li nomas Esperanton „lingvo de ŝtelistoj“ kaj diras, ke tiu-ĉi lingvo prezentas seriozan danĝeron por leĝo kaj paco en Eŭropo. Tamen li konsentas, ke facileco de ĝia ellerno liveras novan rimedon por reciprokaj interrilatoj de regnoj kaj nacioj.

Algerio. Laŭ iniciato de s-ro L. Landes, en urbo Alĝero formiĝis Esp-sta Komerca Kontoro (79, rue Michelet, Alger, Algerie). Pro manko de monrimedoj ĉesiĝis loka propag. organo „La Algéria Stelo“, pri kio ĝi anoncas en sia lasta № 13.

Anglujo. Fama predikantino de paco, baronino fon Sutner, kune kun s-no Pratt vizitis en Londono esp-stan klubon kaj diris, ke unua ordono pri entuta disarmiĝo kredeble estos redaktota en l-vo Esperanto, l-vo de kunfratiĝo kaj espero. Formiĝas esp. grupo en St. Helens. En Somerset malfermiĝis unua esperantista lernejo por knabinoj (F-no Everdell L. L. A. College House, Bridgwater, Somerset, England). Kolonelo s-ro Pollen intencas diri en Leeds paroladon pri esperanto. Tie do oni supozas

полагается въ будущемъ году III Эспер. Конгрессъ.

Бельгія. М-во Народн. Просвѣщенія поручило команданту г. Lemaire доставить списокъ профессоровъ яз. Эсперанто на случай введенія его въ програму учебныхъ заведеній.

Болгарія. Въ Kustendil умеръ преподаватель мѣстн. училища г. Е. Кাকাѣв. одинъ изъ дѣятельныхъ борцовъ за Эсперанто.

Боливія. Къ мѣстн. эспер. о-ву въ La Paz примкнуло для совмѣстной пропаганды яз. Эсперанто о-во Agostin Aspiazu. Появилась ст. объ эспер. въ газ. „El Comercio“.

Бразилія. Журналъ „O Pais“, вых. въ Rio de Janeiro, публикуетъ курсъ яз. Эсперанто. Другой журн. „Correio de Povo“ изъ Porto Alegre, имѣетъ эспер. отдѣлъ. Готовить къ выпуску полный учебникъ яз. эсперанто г. Camazoto.

Венгрія. Основалась эспер. группа въ Debreczen и формируется въ Sarospatok, гдѣ яз. эсперанто имѣетъ быть введенъ въ Академію. Примкнулъ къ Эспер. движенію г. J. Gebaur, нѣкогда энергичный пропагандистъ воляпюка. Въ виду осложнившихся политическихъ событій междунар. стенограф. выставка въ Szeged, а съ нею одновременно и эсперантская, отложены до Пасхи 1907 года.

Гватемала. Въ гор. Antigua Guatemala основался клубъ юныхъ эсперантистовъ „Geinfana Zamenhofa Grupo“. Секретаремъ выбранъ А. Botte (5-а А. N. N. 18, Antigua Guatemala, Republica Guatemala, Amerika Central). Въ газ. „Boletin de la Exposicion“ и въ „La Republica“ появились ст. объ эсперанто.

Германія. Въ Dresden формируется эспер. группа. Профессоръ мѣстн. Королевскаго Стенограф. Института, г. Schramm, примкнулъ къ эспер. движенію. Въ Берлинѣ вышелъ № 1 журнала „Eho Esperantista“, выдѣливагося изъ мѣстн. газеты „Das Echo“.

Данія. Дѣятельно хлопочетъ объ изданіи мѣстнаго эспер. журнала г. Skeel-Giorling.

Индія. Послѣ состоявшагося въ Asiatic Society of Bengal собранія эсперантистовъ основалась Эспер. группа въ Калькуттѣ (144, Dhurrumtollah—street, Calcutta, India), при которой г. А. Simper открылъ эспер.

en venonta jaro aranĝi III Kongreson Esperantistan.

Белгую. Ministraĵo de Popola Klerigado komisiis al komandanto s-ro Lemaire ricevi por ĝi la nomaron de profesoroj de Esperanto por okazo de enkonduko de la lasta en programon de lernejoj.

Булгарую. En Kustendil mortis instruisto de loka lernejo s-ro Kakaĉev, unu el agemaj batalantoj por Esperanto.

Болівую. Al loka s-to esperantista en La Paz aliĝis por kuna propagando de l-vo Esperanto s-to Agostin Aspiazu. En gaz. „El Comercio“ aperis artikolo pri esperanto.

Бразилую. Ĵurnalo „O Pais“, elir. en Rio de Janeiro, publikigas kurson de l-vo esperanto. Alia ĵurn. „Correio de Povo“, el Porto Alegre, enhavas esper. fakon. S-ro Camazoto pretigas por eldono plenan lernolibron de Esperanto.

Хунгарую. Fondiĝis esper. grupo en Debreczen kaj formiĝas en Sarospatok, kie l-von esperanto oni intencas enkonduki akademion. Al ĝis esperantistan movadon s-ro J. Gebaur, iam energiema propagandisto de volapuko. Pro diskreskiĝintaj politikaj okazintaĵoj la internacia stenografia ekspozicio en Szeged, kaj kune kun ĝi ekspozicio esp-sta, estas prokrastitaj ĝis Pasko de 1907 jaro.

Гватемало. En urbo Antigua Guatemala fondiĝis klubo de junaj esperantistoj „Geinfana Zamenhofa Grupo“, kies sekretario estas elektita А. Botte (5-а А. N. N. 18, Antigua Guatemala, Republica Guatemala, Amerika Central). En gaz. „Boletin de la Exposicion“ kaj en „La Republica“ aperis art. pri esperanto.

Германую. En Dresden formiĝas grupo esp-sta. Profesoro de loka Reĝa Stenografia Instituto, s-ro Schramm, aliĝis al movado esperantista En Berlino aperis № 1 de ĵurnalo „Eho Esperantista“, eliĝinta el loka gazeto „Das Echo“.

Даную. Ageme klopodas pri eldonado de loka esperantista ĵurnalo s-ro Skeel Giorling.

Хиндую. Post efektiviĝinta en Asiatic Society of Bengal kunveno esperantista fondiĝis esper. grupo en Kalkutta (144. Dhurrumtollah—street, Calcutta, India), ĉe kiu s-ro А. Simper malfermis esper. kursojn. Laŭ komuniko de s-ro В. Waughan, en urbo Marikap-

курсы. По сообщению г. В. Waughan, в гор. Марикаррам выходит эспер. пропагандный журн. „La Pioniro“ (Marikappam, Mysore State, South, India). Газ. „Madras Times“, „Madras Mail“ и др. поместили ст. об эсперанто.

Исландія Въ Reykjavik прибыли изъ Франціи подъ зеленымъ эспер. флагомъ рыболовныя суда г. Duchochois. Въ мѣстн. газ. „Aeskan“ (Юность) появилась ст. Th. Thornsteinsson объ яз. Эсперанто.

Испанія Основалась эспер. о-во въ Orense. Въ еженед. газ. „Murcia“, подъ рубрикою „El Esperantista Espanol“, редактируемой г. Benavente, сообщаются свѣдѣнія объ эспер. движеніи. Газ. „El Liberal“ удѣляетъ все болѣе и болѣе мѣста для эспер. текста.

Италія Его Святѣйшество, папа римскій Пій X, получивъ въ Ватиканѣ №№ журн. „Espero Katolika“ и ознакомившись, какъ съ яз. Эсперанто, такъ и съ гуманными стремленіями его послѣдователей. — далъ свое апостольское благословленіе на пропаганду яз. эсперанто между католиками. L. Giambene весьма успѣшно произнесъ рчи объ эсперанто въ Римѣ, въ О-вѣ Associazione didattica Romana и въ литературномъ о-вѣ Arcadia. Въ Мессинѣ графъ Diego Cumbo помѣстилъ, подъ ред. свящ. Meazzini, въ газ. „Guida Cartofila Italiana“ эспер. статьи и хронику.

Новая Зеландія. Въ гор. Dunedin основался эспер. клубъ.

Норвегія. Мѣстная пресса: „Stovanger Amtstidende“, „Bergens Tidende“, „Urd“, „Nylande“, „Norsk Skoletidende“, „Haugesunds Avis“, „Sondkorland“, „Tansbergshlad“ и мн. др. помѣстили ст. объ эсперанто.

Перу. Въ гор. Huaraz О-во Evolucion Juvenil открыло эспер. курсы. Статьи объ эсперанто появились въ газ. „Revista de Ciencias“, „El Prisma“ и др.

Россія О-во „Эсперо“ послало въ Женеву, на Конгрессъ, телеграмму на яз. эсперанто и получило взаимное привѣтствіе за подписью Шмурло, Зиновьева Науманна, Венюкова и Табенскаго. Въ виду являющейся нынѣ у русскихъ эсперантистѣвъ потребности телеграфировать на своей идейномъ яз. Эсперанто и для устранения на будущее время затрудненій и недоразумѣній, встречающихся при подачѣ эспер. телеграммъ, не лишнимъ будетъ привести здѣсь самый циркуляръ Главнаго Управленія Почтъ и

пам eliras esper. propaganda jurnalo. „Pa Pioniro“, (Marikappam, Mysore State, South, India). Gaz. „Madras Times“, „Madras Maill“ kaj aliaj enhavis artikolojn pri esperanto.

Islando. En Reykjavik alvenis el Francujo sub verda esper. flago fiŝkaptaj ŝipoj de s-ro Duchochois. En loka gaz. „Aeskan“ (Juneco) aperis art. de Th. Thornsteinsson pri esperanto.

Hispanujo. Fondiĝis esp-sta s-to en Orense. En semajna gaz. „Murcia“, sub rubriko „El Esperantista Espanol“, redaktata de s-ro Benavente, publikigas scilgoj pri movado esperantista Gaz. „El Liberal“ cedas ĉiam pli kaj pli da loko por esper. teksto.

Italujo. Lia plej sankta Moŝto, Papo Pijo X, ricevinte en Vatikano №№-ojn de jurnalo „Espero Katolika“ kaj konatiginte, kiel kun mem l-vo Esperanto, same kun humanaj celadoj de ĝiaj adeptoj, — donis sian apostolan benon por propagando de l-vo Esperanto inter katolikoj. L. Giambene tre sukcese diris paroladojn pri esperanto en Romo, en s-to Associazione didattica Romana kaj en literatura s-to Arcadia. En Messino grafo Diego Cumbo enmetis, sub redaktado de pastro Meazzini, en gaz. „Guida Cartofila Italiana“ esper. artikolojn kaj kronikon.

Nova Zelando. En urbo Dunedin fondiĝis esp-sta klubo.

Norvegujo Loka gazetaro: „Stovanger Amtstidende“, „Bergens Tidende“, „Urd“, „Nylande“, „Norsk Skoletidende“, „Haugesunds Avis“, „Sondkorland“, „Tansbergshlad“ kaj multaj aliaj enmetis artikolojn pri esperanto.

Peruo. En urbo Huaraz s-to Evolucion Juvenil malfermis esper. kursojn. Artikoloj pri esperanto aperis en gaz. „Revista de Ciencias“, „El Prisma“ kaj aliaj.

Rusujo. S-to „Espero“ sendis Ĝenevon, al Kongreso, telegramon en l-vo Esperanto kaj ricevis reciproke gratulon, subskribitan de Šmurlo, Zinovjev, Evstifejev, Nauman, Venjukov kaj Tabenski. Pro bezono de rusaj esperantistoj telegrafi en sia idea lingvo esperanto kaj por forigo en venonto malhelpaĵoj kaj disputoj, akompanantajn ĉe ni alprenon de esperantaj telegranoj, ne estos superflua citi ti-ĉi mem cirkuleron de Ĉefa Administrado de Poŝtoj kaj Telegrafoj de la 30 Decembro 1904 ja-

Телеграфовъ отъ 30 Декабря 1904 года за № 211, опубликованный въ № 1. (Январь) Почтово-Телеграфнаго Журнала за 1905 годъ:—

Въ виду дошедшихъ до Главнаго Управленія свѣдѣній о случаяхъ подачи телеграммъ, написанныхъ на вымышленномъ языкѣ „Есперанто“, разъясняется по почтово-телеграфному вѣдомству для руководства и исполненія, что телеграммы, составленныя на упомянутомъ языкѣ, должны быть причисляемы къ телеграммамъ на условномъ языкѣ, съ примѣненіемъ къ такимъ телеграммамъ правилъ, установленныхъ § 25 правилъ телеграфной корреспонденціи (изд. 1904 года) и ст. ст. XI и VIII Международнаго Регламента. Подписаль Начальникъ Главнаго Управленія Севастіановъ, скрѣпилъ Начальникъ Отдѣленія Билибинъ.

По послѣдовавшему разъясненію эспер. телеграммы безусловно дозволены къ подачѣ по Россіи и за границу, но лишь при условіи предьявленія отправителемъ письменнаго перевода телеграммы.

О-во „Эсперо“ выпустило „Маршъ Эсперантистовъ“, (муз. Ф. Данкмана, слова Е. Радванъ-Рыпинскаго). посвящ. II Универс. Конгрессу Эсперантистовъ въ Женевѣ. Пресса: „Рѣчь“, „Петербургская Газета“, „Биржевыя Вѣдомости“, „Голосъ провинціи“ (Минскъ) и, въ особенности, „С.-Петербургскія Вѣдомости“ начинаютъ, помѣщать ст. объ эспер. движеніи.

Сальвадоръ. Въ гор. San Salvador, въ „Revista Científico—Militar“, органѣ мѣстнаго Политехническаго Училища, печатается курсъ яз. Эсперанто.

Соединенные Штаты. Читаются курсы яз. Эсперанто въ гор. Los Angeles и въ Южно-Калифорнійскомъ Университетѣ. Въ Октябрѣ м-цѣ сего года выйдетъ эспер. пропагандн. журналъ. Газ. „Christian Endeavor Word“, „Harvard Illustrated Magazine“, „The Ladies' Home Journal“ помѣстили ст. объ эсперанто.

Финляндія Въ Або основался эспер. клубъ „Verda Stelo“. Эспер. клубъ въ Таммерфорс выпускаетъ рукописный эспер. журналъ.

Франція. Основалась эспер. группа въ Montreaux. Въ Парижѣ сформировалась Всемирная Эспер. Лига Труда (4, rue Bourg—Tibourg, Paris, France). За введеніе яз. Эсперанто въ армію г. А. Cape-Mantrosier, ред. журн. „Tra la Mondo“, награжденъ орденомъ Почетнаго Легіона. Въ журн. „Le Liberaire“ г. Papillon началъ писать курсъ

ро, № 211, publikigitan en № 1 (Januaro) de Poŝte—Telegrafa Ĵurnalo por 1905 jaro:—

„La Ĉefan Administradon de Poŝtoj kaj Telegramoj atingis la sciigoj pri okazoj de forsendo de telegramoj, skribitaj en elpensita lingvo, „Esperanto“. Tial Administrado klarigas al poŝte—telegrafaj institucioj por gvidiĝo kaj plenumado, ke telegramoj, prezentataj en dirita lingvo, devas esti kalkulataj al telegramoj en kondiĉa lingvo, kun aluzo al tiaj telegramoj de reguloj starigitaj de § 25 de regularo por telegrafa korespondado (eld. de 1904 jaro) kaj art. XI kaj XIII de Internacia Reglamente. Subskribis Estro de Ĉefa Administrado Sevastianov, konfirmis Es. rojdo Fako Bilibin.

Laŭ donita klarigo esperantaj telegramoj sendispute estas permesitaj por sendado en Rusujo kaj eksterlandon, sed nur ĉe kondiĉo de prezentado de forsendanto de skribita traduko de telegramo.

La S-to „Espero“ eldonis „Marŝo de Esperantistoj“ (Muziko de s-ro F. Dankman, vortoj de s-ro E. Radvan Ripinski), dediĉitan al la II Universala Kongreso de Esperantistoj en Ĝenevo. „Rječ“, „Peterburgskaja Gazeta“, „Birjevija Vedomosti“, „Golos Provincii“ (Minsk) kaj aparte, „St. Peterburgskija Vedomosti“ komencas enmeti art. pri Esperanto kaj esper. movado.

Salvadoro. En urbo San Salvador, en „Revista Científico—Militar“, organo de loka Politeknika Lernejo, presigas kurso de l-vo esperanto.

Unuigitaj Ŝtatoj En urbo Los Angeles kaj en Sud-Kalifornia Universitato oni legas esper. kursojn. En Oktobro monato de kuranta jaro aperos esper. propaganda ĵurnalo. Gaz. „Christian Endeavor Word“, „Harvard Illustrated Magazine“ „The Ladies' Home Journal“ enmetis artikolojn pri esperanto.

Finlando. En Abo fondiĝis esper. klubo „Verda Stelo“. Esper. klubo en Tammerfors elrigas manskriban esper. ĵurnalon.

Francujo. Fondiĝis esper. grupo en Montreaux. En Parizo formiĝis Tutmonda Labora Ligo Esperantista (4, rue Bourg-Tibourg, Paris, France). Por enkonduko de l-vo Esperanto armeon, s-ro Capé-Montrosier estas rekompencita de ordeno de Honora Legio. En ĵurnalo „Le Liberaire“ s-ro Papillon komencis verki kurson de l-vo esperanto kaj rekomendas ell-

яз. эсперанто и рекомендует изучение его анархистамъ, между которыми эсперанто уже довольно широко практикуется, на что, между прочимъ, указываетъ арестъ въ Парижѣ анархиста, изготовлявшего бомбы, переписка котораго преимущественно велась на яз. эсперанто. Эспер. Социалист. О-во „Миръ и Воля“ выпустило первую эспер. брошюру „Новая памятка солдата“. G. Moch, ред. журн. „Espero Pacifista“ сообщаетъ, что болѣе 14 о-въ мира ведутъ переписку на яз. эсперанто. Возобновила газ. „Esperanto“. 1 Октября въ Парижѣ откроется La Librairie de l'Esperanto (46, rue Ste Anne, Paris, France). Фирма Гашеттъ въ Парижѣ только что выпустила № 1 новаго беллетристическаго журнала „La Revue“ исключительно на яз. Эсперанто и при постоян. сотрудничествѣ д-ра Л. Заменгофа.

Швейцарія. II Универсальный Конгрессъ Эсперантистовъ, состоявшійся въ Женевѣ, прошелъ съ громаднымъ успѣхомъ и вторично, предъ всѣмъ міромъ, ярко подчеркнул гениальное построение яз. Эсперанто и безусловное имъ однимъ разрѣшеніе великой проблемы міроваго языка. На конгрессѣ обращала всеобщее вниманіе выплѣненная г. Fr. Schafenbuhl изъ бѣлаго цемента статуя „Эсперантистка“, изображающая колѣнопреклоненную на земномъ шарѣ нагую женщину съ телефонною трубкою въ рукѣ; провода отъ трубки свѣсились на самый шаръ, у подножія котораго размѣщены пять дѣтскихъ фигуръ т.е. пять частей свѣта. Эта статуя, представляющая собою символъ эсперантизма, по своей замѣчательной художественной компановкѣ, несомнѣнно явилась шедевромъ Конгресса. Въ Женевѣ основалось Эспер. Коммерческая Контора (Ed. Dick, str. de la Mairie, 18 Geneve, Suisse). Фирма Auréole въ La Chaux-de-Fonds выпустила оригинальные карм. часы съ выпуклою эспер. звѣздою на крышкѣ. „— Fremdenblatt“, вых. въ Люцернѣ, помѣстилъ ст. на яз. эсперанто.

Швеція. Членъ Шведскаго Парламента и Международный Великій Мастеръ „Good templers“, орденъ всемірнаго о-ва трезвости, г. E. Wavrinski, жив. въ Стокгольмѣ, разослалъ членамъ этаго о-ва брошюру на англійскомъ яз., приглашая ихъ къ изученію яз. Эсперанто.

non de ĝi al anarhistoj, inter kiuj esperanto jam sufiĉe large praktikigas, al kio, inter cetera, montras aresto en Parizo de anarhisto-bombpretiganto, korespondado de kiu estis ĉefparte en l vo esperanto. Esper Socialista S-to „Paco kaj Libereco“ eldonis unuan esper. broŝuron „Nova gvidlibro por soldato“. G. Moch, red. de ĵurnalo „Espero Pacifista“, sciigas, ke plu, ol 14 societoj por paco interkorespondas en Esperanto. Reaperis gaz. „Esperanto“. 1 Oktobro en Parizo malfermiĝos La Librairie de l'Esperanto (46, rue S-te Anne, Paris, France). Firms Hachette en Parizo ĵus elirigis № 1 de nova bel-literatura ĵurnalo „La Revuo“ tute en esperanto kaj kun konstanta kurlaborado de d-ro L. Zamenhof.

Svisujo. II Universala Kongreso de Esperantistoj, efektiviĝinta en Genevo, ricevis grandegan sukceson kaj duafoje antaŭ tuta mondo hele substrekis genian konstruon de l-vo esperanto kaj sendisputeblan de ĝi sola solvon de glora-problemo de mondlingvo. En kongreso entutan atenton altiradis, skulptita de s-ro Fr. Schafenbuhl el blanka cemento, statuo „Esperantistino“ prezentanta ĝenufleksiĝintan sur terglobo nudan virinon kun telefona tubeto en mano; kondukiloj de tubeto elpendiĝis mem terglobon, ĉe fundamento de kiu estas dismetitaj kvin infanaj figuroj, t. e. kvin parloj de mondo. Tiu-ĉi statuo, prezentanta de si simboldon de esperantismo, pro sia rimarkinde-bellarta kompozicio, sendube estis „chef-d'oeuvre“ de kongreso. En Ĝenevo fondiĝis Esp-sta Komerca Kontoro (Ed. Dick, str. de la Mairie, 18, Geneve, Suisse) Firms Auréole en La Chaux-de-Fonds elirigis originalajn poŝhorloĝojn kun reliefa esperanta stelo sur kovrilo. „Fremdenblatt“, aper. en Lucerno, enmetis artik. en l vo esperanto.

Svedujo. Sveda parlamentano kaj Internacia Estro de „Good templers“, ordeno de tutmonda s-to por sobroko, s-ro E. Wavrinski, loĝ en Stokholmo, dissendis al membroj de tiu ĉi societo broŝuron en angla l-vo, invitantan ellerni l-von esperanto.

Шотландія. По сообщению г. J. Blaikie, первым из людей, кому явилась мысль создать искусственный международный язык, был не Ф. Лейбниц а шотландец Thomas Urguhart de Cromarty, род. в 1605 г. и опубликовавший в 1652 г. в Лондон свою систему „Ligopandectiois, or an introduction to the Universal Language“. еще за 14 лет до появления в свет сочинения Лейбница (1666).

Японія. Журналы „Asahi“, „Yomiuri Shimbun“ и др. поместили ст. об яз., эсперанто.

Е. Радвань-Рыпинский.

Skotlando. Laŭ komuniko de s-ro J. Blaikie, la unua el homoj, al kiu venis penso ekkrei artan internacian l-von, estis ne F. Leibnitz, sed skotlandano Thomas Urguhart de Cromarty, nask. en 1605 jaro kaj publikiginta en 1652 jaro en Londono sian sistemon „Ligopandectiois, or an introduction to the Universal Language“, ankoraŭ 14. jaroj antaŭ apero mondon de verko de Leibnitz (1666).

Japanujo. ĵurnaloj: „Asahi“, „Yomiuri Shimbun“ kaj aliaj enmetis art. pri esperanto.

E. Radvan-Ripinski.

Korespondo el Vladivostoko.

(Rusujo).

Mi revenis en Vladivostokon en la komenco de la februaro. Duone detruita urbo, plenigita de kozakoj, kvazaŭ tute perdis sian intelektan vivon. Progresema parto de ĝia loĝantaro ekstarigis. tute ne komprenante, kiel ĝiaj ideoj, transdonitaj al militistaro, povis transformiĝi en sensencan bruligon de urbo kaj kruelan nehuman bategaden de japanoj. Reakcia parto de loĝantaro fiere levis kapon kaj himnante al kozakoj, „nahajkoj“ k. t. p., penis en sia, sole permesita gazeto, prui malverecon de novaj ideoj kaj neeblecon konstrui vivon sur nova fundamento. Neniu povis, neniu volis respondi! Kiel vi respondus al homo, kiu, sin apogante je fakto de apopleksio, pruvadas, ke estas necese tute forigi el la ĉielo la sunon?! Nia esperantista societo preskaŭ tute malaperis. Estimata prezidanto kaj fondinto de l'Vladivostoka filio, s-ro F. A. Postnikov, pelita pro siaj politikaj konvinkoj, forveturis St. Franciskon, transdoninte aferojn de l'societo al malnova ĝia membro, s-ro Puškarev. Verda esperantista steleto brilettadis sur muro de lia domo dum tiu-ĉi mallumega periodo. Baldaŭ post mia reveno, mi decidis denove ektuŝi demandon pri internacia lingvo. Mi anoncis en gazeto pri lekcio kaj kun treanta koro atendis difinitan tagon: ĉu publiko venos aŭ ne? ĉu ĝi komprenos aŭ ne, ke en internacia kaj

reciproka kompreniĝo troviĝas rimedo kontraŭ malamo kaj malfeliĉo? Kaj publiko ne venis! Nur dekkvin homoj vizitis mian lekcion. Sed neatendite ĝi honorigis per vizito de l'polica oficiro, kiu alportis malpermeson publike paroli pri Esperanto! Montrinte al li malplenan salanon, mi ekdankis lin por malpermeso kaj invitis miajn nemultenombrajn aŭskultantojn en alian ĉambron, kie konatigis ilin kun historio kaj nuna stato de Esperanto kaj proponis formiĝi, pli vere, eniĝi en la dissemitan societon. Antaŭ ĉio estis aranĝitaj kursoj, vizitataj de dek personoj. Kiam novaj esperantistoj sufiĉe ellernis lingvon, oni decidis kunvoki komunan kunvenon, pripensi estontan agadon kaj elekti komitaton; kiel propagandilon ĉiudimanĉe dum somero fari esperantistajn promenadojn en ĉirkaŭaĵoj de la Vladivostoko kaj konatigi tiam partoprenantojn kun senco kaj gramatiko de esperanto. Progresemaĵ gazetoj: „Vladivostokskij Vestnik“ kaj „Dalekij Kraj“ dum periodo de ilia mallonga aperado, (nun ili ambaŭ estas ree fermitaj, — libereco de presoj!), favore paloris pri niaj promenadoj. Nun mi pensas, ke piedtiro estas sufiĉe preparita por pli aktiva agado, kaj nia societo ne malfruigos, ekpaŝi pli decideme. Nuna komitato de l'societo konsistas el: Honora prezidanto F. A. Postnikov; prezidanto, — V. K.

Neupokojev; kasisto, — K. P. Puška-
rev; sekretario, — O. G. Glazenap; bibli-
otekisto, — E. J. Dinsberg. Adreso: Vladi

vostoko, poŝta kesto 49, societo „Espero“.

10 23 — VIII — 06.

V. Neupokojev.

Важный документъ.

ПАЛАТА ДЕПУТАТОВЪ.

Восьмое законодательное собрание.

Сессія 1906 г.

Приложение къ протоколу засѣдania отъ 3-го апрѣля 1906 г.

Проектъ резолюціи

по поводу предложенія правительству ввести
международный языкъ „ЭСПЕРАНТО“ въ
программы всѣхъ учебныхъ заведеній, до-
пускающихъ преподаваніе живыхъ языковъ.

(Передано въ комиссію по народному
просвѣщенію и изящнымъ искусствамъ).

Подписано депутатами:

Lucien Cornet, Paul-Meunier, Bouhey-Alex,
J.-L. Breton, Camuzet, Roblin, Bouveri, Thiv-
rier, Antide Boyer, Bénézec, Chauvière Delory.

Гг.

Съ каждымъ днемъ прогрессирующее
развитіе международныхъ сношеній, обя-
занное своимъ успѣхомъ многочисленнымъ
изобрѣтеніямъ въ области науки и про-
мышленности, какъ напр. пароходство, же-
лѣзныя дороги, телеграфъ, телефонъ и пр.,
встрѣчаетъ въ разнообразіи языковъ пре-
пятствіе тѣмъ болѣе тягостное, что многое
сдѣлано для сближенія физическаго и почти
ничего—для духовнаго. Участники между-
народныхъ конгрессовъ, а конгрессы этого
рода находять, какъ извѣстно, все болѣе
широкое примѣненіе,—отдають себѣ ясный
отчетъ въ крайнихъ затрудненіяхъ, испы-

тываемыхъ при объясненіяхъ съ людьми
различныхъ національностей за неимѣніемъ
общаго нарѣчія.

До настоящаго времени пытались раз-
рѣшить эту проблему изученіемъ одного
или нѣсколькихъ иностранныхъ языковъ.
Но, знаніе англійскаго даетъ возможность
переписываться только съ англичанами,
нѣмецкаго—съ нѣмцами и т. д.; необходимо
знаніе всѣхъ языковъ, чтобы быть поня-
тымъ всюду. Между тѣмъ, одно практиче-
ское усвоеніе любого иностраннаго языка
требуетъ много времени и денегъ, что
представляется недоступнымъ для боль-
шинства.

Единственно правильнымъ практи-
ческимъ выходомъ изъ этого положенія,
казалось, было бы принятіе одного общаго
языка, который, въ качествѣ надстройки
надъ всѣми прочими языками, далъ бы
человѣчеству общедоступное средство сно-
ситься другъ съ другомъ, какъ письмен-
но, такъ и устно, — принятіе международнаго,
вспомогательнаго языка, не соперничающаго
или враждующаго съ національными язы-
ками, а даже нѣкоторымъ образомъ благо-
пріятствующаго ихъ развитію. Латинскій
въ средніе вѣка, французскій въ XVII ст.,
почти играли эту роль, но въ ограничен-
ныхъ кругахъ общества: первый былъ во
всей Европѣ языкомъ духовенства. второй—
Двора и дипломатовъ.

Нѣкоторые мечтають о возвращеніи
этой роли латыни. По своему историче-

*) Мы обращаемъ особенное вниманіе читателей
на эту первую попытку проведенія въ жизнь идеи
Эсперанто законодательнымъ путемъ.

скому значенію и литературному богатству латинскій языкъ безспорно заслуживаетъ въ высшей степени всяческаго уваженія и и преклоненія, но трудно увѣровать въ то, что латинскій призванъ снова сдѣлаться общимъ переводчикомъ (trouschement) для различныхъ народностей всего міра. Впрочемъ, латынь является представителемъ цивилизаціи, социальныхъ условий и „духа“ времени черезчуръ отличныхъ отъ нашихъ: словомъ она скончалась и незачѣмъ воскрешать мертвыхъ. Затѣмъ, латинскій слишкомъ труденъ для изученія. Въ нашихъ лицейхъ и гимназіяхъ его изучаютъ въ продолженіи не менѣе шести лѣтъ и въ итогѣ этихъ шести лѣтъ мы весьма далеки отъ владѣнія имъ въ совершенствѣ. Кончая риторикой, много ли учащихся смогутъ перевести „à livre ouvert“ самый легкій стрывокъ изъ Цицерона или Тацита? Очень немногіе, конечно. Многіе ли въ состояніи сегодня написать что либо по-латыни, включая „латинскую кухню“, ну, хотя бы дѣловое письмо? Никто.

Впрочемъ, полагаютъ, что можно предоставить эту роль вспомогательнаго языка одному изъ великихъ національных нарѣчій: французскому, англійскому или нѣмецкому.

Но и эти языки слишкомъ трудны, если принять въ соображеніе то время, которое проводятъ наши дѣти на ученической скамѣ, чтобы овладѣть хоть сколько нибудь практически нѣмецкимъ или англійскимъ! Да и возможно ли къ тому же, навязать всему міру изученіе языка, требующее столько времени и денегъ.

Съ другой стороны, каждый изъ этихъ языковъ слишкомъ явно отражаетъ складъ ума, особенный для каждаго народа, чтобы служить человѣчеству въ его цѣломъ; каждый изъ этихъ языковъ „слишкомъ пригоденъ“ для своей національности, чтобы быть пригоднымъ для всѣхъ національностей.

Наконецъ, необходимо произвести выборъ между ними. Будетъ ли это англійскій, нѣмецкій, французскій, русскій? Какимъ образомъ придти къ соглашенію по этому поводу между соперничающими народами? Кому, дѣйствительно, не ясно, что народъ, языкъ котораго будетъ избранъ, тѣмъ са-

мымъ получить неизмѣримое превосходство надъ другими національностями и, что это послужитъ для него средствомъ къ достиженію всемірнаго господства. Нѣтъ, ни одна нація никогда не согласится признать за своимъ соперникомъ подобную привилегію.

Стало бытъ возможною только нейтральный языкъ, т. е. языкъ условный, специально созданный для этой цѣли.

Такой языкъ существуетъ и даже практикуется значительнымъ числомъ лицъ, принадлежащихъ ко всѣмъ націямъ міра: это языкъ, изобрѣтенный въ 1887 г. варшавскимъ докторомъ Заменгофомъ, подписывавшимъ свои первоначальные труды псевдонимомъ „докторъ Эсперанто“, откуда языкъ и получилъ свое имя.

Въ настоящее время нѣтъ возможности опредѣлить въ точности численность эсперантистовъ: болѣе 100000, но цифра эта увеличивается съ каждымъ днемъ.

Во Франціи насчитываютъ болѣе 60 группъ, члены которыхъ принадлежать ко всѣмъ классамъ общества. Самыя значительныя изъ этихъ группъ въ Парижѣ, Лионѣ, Лиллѣ, Дижонѣ, Греноблѣ, Бордо, въ Auxerre, Leus, Boulogne-sur-Mer и пр. гор. Почти всѣ группы ежегодно организуютъ курсы, проходимые многочисленными слушателями. Учебная фракція представлена болѣе чѣмъ тысячею наставниковъ и представителей гимназій, лицеевъ, университетовъ и пр. Существуетъ и „Франц. Общ. для пропаганды Эсперанто“ („Société française pour la propagation de l'Esperanto“, органомъ котораго является журналъ „L'Esperantiste“, печатающійся на французскомъ и на эсперантскомъ яз.).

Въ Англіи, гдѣ Эсперанто три года назадъ былъ почти неизвѣстенъ, насчитывается болѣе 40 группъ, организованныхъ на французскій ладъ. Органомъ этихъ группъ служитъ „The British Esperantist“.

Но, главное, недавно „Board of Education“, что соответствуетъ нашему „Министерству народнаго просвѣщенія“, официально утвердило въ видѣ опыта преподаваніе Эсперанто въ городѣ Keighley, гдѣ была основана первая англійская группа эсперантистовъ.

Въ Германіи, гдѣ пропаганда находится въ начальномъ періодѣ, тѣмъ не менѣе

насчитывается болѣе 20 группъ, располагающихъ также своимъ органомъ „Germana Esperantisto“.

Въ Россіи, гдѣ законами почти не допускается образованіе ассоціацій, функционировать всего на всего 8 группъ, но число adeptовъ языка весьма значительно: объ этомъ можно судить по „L'Annuaire universel Esperantiste“ (Универсальный Ежегодникъ эсперантистовъ), въ которомъ русскихъ эсперантистовъ значится столько же, сколько французскихъ.

Эсперанто равнымъ образомъ распространено и внѣ Европы, въ англійскихъ колоніяхъ, Канадѣ, Мексикѣ, Перу, Японіи и т. д. и т. д.

Въ минувшемъ году въ Boulogne-sur-Mer состоялся грандіозный всемірный конгрессъ эсперантистовъ. Болѣе 1200 конгрессистовъ съѣхались изъ слишкомъ двадцати различныхъ странъ. Въ продолженіи восьми дней они присутствовали не только на засѣданіяхъ конгресса, но и на театральныхъ представленіяхъ, концертахъ, банкетахъ и т. п., причемъ во всемъ господствовали одинъ языкъ—Эсперанто. Послѣдній опытъ былъ убѣдителенъ; онъ воочию показалъ скептикамъ возможность объясняться съ людьми различныхъ національностей посредствомъ общаго международного языка и послѣ конгресса докторъ Заменгофъ былъ пожалованъ правительствомъ Французской Республики званіемъ кавалера почетнаго легіона (Chevalier de la Légion d'honneur).

Все возрастающій успѣхъ Эсперанто объясняется его необычайной легкостью. И въ самомъ дѣлѣ, Эсперанто содержитъ относительно ограниченное число постоянныхъ корней (около 2000) измѣняемыхъ (modifiés) почти до безконечности путемъ умѣло избранныхъ приставокъ и суффиксовъ, вполне достаточныхъ для выраженія всѣхъ даже самыхъ причудливыхъ, оттѣнковъ человеческой мысли. Корни эти и суффиксы заимствованы изъ наиболѣе распространенныхъ живыхъ языковъ, романскихъ и германскихъ такъ, что каждый народъ имѣетъ въ Эсперанто свою долю. Что же касается словъ не имѣющихъ, такъ сказать, своего отечества, а принадлежащихъ всѣмъ странамъ, напр. технические термины, почерпнутые изъ греческаго, то Эсперанто вос-

пользовался ими безъ какого либо измѣненія, кромѣ орфографіи и окончаній.

Грамматика основана не на обычаяхъ или традиціи, отличающихся крайнимъ непостоянствомъ, а исключительно на разумѣ и логикѣ, неизмѣнныхъ при всевозможныхъ условіяхъ времени и мѣста; она до такой степени проста и рациональна, что достаточно получаса для усвоенія ея элементарныхъ правилъ.

Поистинѣ гениальная структура Эсперанто принесетъ огромную пользу не только въ международныхъ сношеніяхъ, но и станетъ однимъ изъ могущественнѣйшихъ орудій интеллектуальной культуры въ рукахъ воспитателей. Не безъ основанія утверждаютъ, что „Эсперанто“ будетъ латынью демократіи, въ томъ смыслѣ, что онъ сумеетъ оказать дѣлу образованія народной интеллигенціи услуги, аналогичныя тѣмъ, какими и по сіе время пользуется средняя школа со стороны латини.

Поразительная гибкость „Эсперанто“ позволитъ ему переводима въ національныхъ шедевровъ (Гамлетъ, часть Иліады и Энеиды, русскіе и польскіе романы и т. п.) и имѣются въ эсперантскихъ переводахъ), составить международную библиотеку, благодаря которой всѣ великія литературныя произведенія тотчасъ же станутъ доступными читателямъ всего міра.

Что касается послѣдствій, которыя можетъ имѣть введеніе „Эсперанто“ въ дѣлѣ сближенія народовъ и прогресса солидарности въ человѣчествѣ, то мы едва ли ихъ преувеличиваемъ. Работать для триумфа „Эсперанто“—значитъ практически работать самымъ дѣйствительнымъ образомъ для водворенія всеобщаго міра и братства...

До послѣдняго времени „Эсперанто“ развивался исключительно благодаря частной пропагандѣ и ни на одно изъ эсперантскихъ обществъ или группъ не наложена печать официальности. Если, несмотря на индифферентность, проявляемую правительствомъ, идея международного языка встрѣчается во всѣхъ общественныхъ классахъ, до академіи и университетовъ включительно, столько тысячъ убѣжденных и безкорыстныхъ adeptовъ, то какимъ былъ бы успѣхъ „Эсперанто“, когда бы государство сооблаговолило имъ заинтересоваться? Франція выполнить свойственную

* ей миссію бытъ всегда въ авангардѣ прогресса, взявъ на себя инициативу официальнаго преподаванія „Эсперанто“.

Вотъ почему мы имѣемъ честь предложить проектъ слѣдующей резолюціи:

Проектъ резолюціи.

Статья первая и послѣдняя.

Начиная съ 1907—1908 учебнаго года изученіе международнаго языка „Эсперанто“ вводится въ программы всѣхъ учебныхъ заведеній, допускающихъ преподаваніе живыхъ языковъ.

Proekto.

Pri la fondo de: «Tutmonda Ligo de Instruistoj por propagando de Esperanto inter junuloj kaj infanoj, precipe inter la gelernantaro tutmonda».

De Romano Frenkel.

Varbi maljunulojn estas vane labori, ĉar ili ĉiuj baldaŭ mortos kaj estas perditaj por nia afero (ridoj). Sed ni devas labori en la radiko kaj varbi tiujn, kiuj morgaŭ estos siavice plenaĝuloj kaj havos infanojn, kiujn ili instruos pri esperanto*.

El parolado de S-ro E. Privat dum la unua kongreso esperantista.

„Propagandi nur inter la plenaĝuloj estas kvazaŭ klopodi por plenigi la barelon de la danaidinoj“.

El parolado de s-ro Boirac dum la unua kongreso esperantista.

Kiu provis disvastigi esperanton inter junuloj kaj infanoj, tiu sendube povis rimarki, ke la laboro en tiu-ĉi rilato iras dekofoje pli facile, ol inter la plenaĝuloj. El miaj lernejaraj jaroj restis en mia memoro, ke mi kaj multaj el miaj kolegoj provis krei ian artefaritan lingvon; mi supozas, ke tiu-ĉi penado estas tiel komuna preskaŭ al ĉiuj lernantaj infanoj, ke oni povus ĝin juĝi kvazaŭ instinkton enradikiĝintan en la animo kune kun la naskigo, kvazaŭ antaŭsenton de estonta komuta artefarita internacia lingvo por la tuta homaro. Kiam vi volas esperantigi plenaĝulojn vi devas antaŭe sterki la teron elvokante intereson al la ideo de internacia lingvo, montrante la uzeblecon kaj facilecon de esperanto; poste, ĵetinte la sem-

Предметъ этотъ будетъ необязательнымъ и учащимся предоставленъ выборъ между англійскимъ, нѣмецкимъ, итальянскимъ, испанскимъ, арабскимъ и Эсперанто.

Съ французскаго перевелъ

Б. Коцынь.

Москва.

on, vi devas ĉiam zorgi, ke la tero ne sekigu, ke la malforta kreskajeto nepereu, ĉar la plenaĝuloj ofte, aprobinde la ideon, tre maldiligente lernas nian lingvon kaj baldaŭ malvarmigigas. Kontraŭe, se vi volas disvastigi esperanton inter junuloj kaj infanoj, vi trovas teron fruktodonan, vi do devas nur bone ĵeti la semon kaj forta kreskaĵo baldaŭ leviĝos, ĉar la tero neniam sekigos, surverŝadata per diligenteo kaj fervoreco de la juna lernantaro. La kreskaĵo baldaŭ donos fruktojn; ĝi malavare disĵetos semojn sur la fruktodonan teron kaj la disvastigo daŭros sen ia klopodo de via flanko—vi devos nur gvidi la junajn batalantojn. Pri ĉio surprizita ne mi la unua atentigas esperantistojn*), ĉar dum la unua kongreso esperantista sinjoroj Ed. Privat kaj E. Boirac bonege parolis pri tiu sama temo. Mia provo propagandi esperanton en Enisejsk nur konstatigis iliajn vortojn, ĉar la disvastigo de esperanto en nia urbo inter la plenaĝuloj estas preskaŭ neebla pro la indiferenteco kaj skeptikeco de miaj samurbanoj; eĉ se ili aprobas, ili tamen ĉiam ne havas tempon por la lernado. Vidinte, ke mia laborado inter plenaĝuloj ne donas fruktojn, ni provis interesigi por esperanto lernantojn de la gimnazio, kies inspektoro kaj instruisto mi estas. La sukceso estis mirinda. Multaj junuloj flamiĝis kaj, apenaŭ pasis ses monatoj, kelkaj el ili fariĝis jam tiel spertaj esperantistoj, ke ili nun preskaŭ ne bezonas uzi la vortaron por legi la esperantan literaturon. Mi fondis por ili esperantan bibliotekon, kiu kredeble baldaŭ enhavos la tutan esperantan literaturon; abonante la gazeton „Tra La Mondo“, „Juna Esperantisto“ kaj „Ruslanda Esperantisto“ en du ekzempleroj mi transdonas po unu ekzemplero de tiuj-ĉi gazetoj en la ĵus nomitan bibliotekon esperantan de miaj lernantoj. Krom tiu unu el la junaj lernantoj ricevas mem „Lingvo Internacia“, alia „Juna Esperantisto“. Nun miaj lernantoj fervore

*) Esperantista idaro,—de E. Radvan-Ripinski, L. I. 1902, № 3. Rimark. de red. „R E“.

korespondas kun esperantistoj en diversaj landoj. Tre amikecajn interrilatojn ili havas kun lernantoj de sinjoro Mariano Plana, instruisto el Hispanujo (Tolosaa, (Guipuzcoa) Escuelas Pias, Espana) kaj kun sinjoro H. J. Bulthuis, konata esperantisto el S. Gravenhage (Haag, Fronemanstr. 6) Hollando. Tiuj-ĉi interrilatoj konvinkis min pri neceso fondi tutmondan ligan instruistaron por la propagando de Esperanto inter instruistoj kaj lernantoj, junuloj kaj infanoj. Mi dissendis jam alvokon pri la fondo de la ligo al esperantistaj grupoj, gazetoj kaj al kelkaj esperantistoj. Nun mi volas diri kelkajn vortojn pri la taskoj kaj celoj de nomita ligo, kiel mi ilin komprenas:

1) Organizado de propagando inter instruistoj.

Oni povas facile kompreni, ke la varbo de unu instruisto al nia afero signifas samtempe esperantigon de la lernantaro de tiu lernejo, en kiu li instruas. Kiel rimedon por tiu-ĉi celo mi proponas dissendi alvokon en esperanto kun aldono de ŝlosilo „Ĉefeĉ“ kaj kun traduko en la nacian lingvon al instruistoj kaj estroj de diversaj lernejoj en la mondo. La alvoko devas esti skribita je l'nomo de la ligo kaj enhavi: historion de esperanto, nunan staton de ĝia disvastigo kaj signifon de internacia lingvo por la homaro, precipe por instruistoj, lernantoj kaj por la lerneja afero, la regularon de la ligo, finante per invito aliĝi al la ligo. Krom tio la alvoko estos dissendota al ĉiuj esperantaj gazetoj, esperantistaj grupoj, agemaj esperantistoj, al ĉefaj grandaj gazetoj kaj ĵurnaloj en la mondo kun la peto varbi adeptojn al la ligo.

2) Organizado de propagando inter gejunularo lernanta.

La aktivaj membroj de la ligo prenos sur sin la propagandon en ilia urbo inter la administrantaro de lernejoj kaj inter la instruistaro. Ĉiu lando povus havi apartan komitaton rajtigitan de la centra komitato de la ligo por la propagando. Se oni ne povas oficiale enkonduki esperanton en la lernejojn de la urbo, oni klopodu por la permeso fari privatajn nedevigajn kursojn en ili; se tio-ĉi ne estas ebla, oni penu esperantigi instruistojn kaj disajn lernantojn. Unu el plej efikaj rimedoj por propagandi esperanton inter junuloj kaj infanoj estas la internacia korespondado. Ilustrita poŝtkarto alveninta el fremdlando, ofte ne povas interesi plenaĝulon, ĉar li estas tro „serioza“ por, sin interesi je „tia bagatelo“, sed la junuloj kaj infanoj havas ĉiam grandan plezuron ricevante leterojn kaj poŝtkartojn ilustritajn de kolegoj samaĝe en la tuta mondo. Ofte, post la alveno de tia letero aŭ poŝtkarto al iu el lernantoj, novaj junaj adeptoj aliĝas kaj komencas fervore lernadi la internacian lingvon. Oni ne devas forgesi, ke la infanoj ne havas la nacian antaŭjuĝigon kontraŭ la alilanduloj, tiel oftaj kaj fortaj ĉe la plenaĝuloj, tial, la internacia alproksimiĝo havas tute apartan ĉarmon por ili—kosmopolitoj en esenco de ilia juna, nedefektita per la vivo animo. Ĉiu instruisto povas tiel gvidi la internacian korespondadon de siaj lernantoj, ke ĝi helpas al ili la lernadon de diversaj sciencoj, precipe de geografio, historio, antropologio kaj natursciencoj. Ĉar inter la instruistoj kaj lernan-

toj preskaŭ ĉiam troviĝas fotografantoj—nemetlistoj, mi tre rekomendas fari interŝanĝon de fotografadoj de instruistoj kun iliaj lernantoj—esperantistoj, de lernejoj, klasoj, kabinetoj, vidaĵoj de sia urbo, de naciaj kostumoj, ĉestoj k. t. p. En kelkaj okazoj la interŝanĝo de natursciencaj kolektoj povus doni tre malkarajn rimedon pliriĉigi la lerneajn kabinetojn kaj muzeojn.

Oni ankau konsilu al la lernantoj krom la korespondado kun esperantistoj skribi leterojn ankau al alilanduloj ankoraŭ neesperantigitaj kun aldono de ŝlosilo „Ĉefeĉ“ en ilia nacia lingvo, rekomendante al ili en ĉi-tiuj leteroj aliĝi al esperanto; la adresojn de diversaj lernantoj kaj instruistoj-neesperantistoj oni povas ĉiam havigi de siaj korespondantoj. Krom la organizado de la suprenomitaj interrilatoj la ligo devos zorgi pri la enkonduko de esperanta fako en la ĵurnaloj por junuloj kaj infanoj. Ŝajnas al mi, ke oni tre malofte enpresas artikolojn pri esperanto en ĉi-tiuj ĵurnaloj.

3) Organizado de la korespondado inter instruistoj kaj lernantoj de la tuta mondo.

Krom la presado de adresoj de instruistoj, aliĝintaj al la ligo, kaj de iliaj lernantoj en la oficiala organo de la ligo la komitato de la ligo devos ĉiujare eldonadi zorge korektitan adresaron de instruistoj kaj lernantoj, dezirantaj korespondadi, aldonante ĉiam la daton de naskiĝo de la lastaj. Kompreneble, krom la lernantoj de instruistoj aliĝintaj al la ligo ĉiu junulo kaj infano-esperantisto povas esti enskribita en ĉi tiun adresaron.

4) Eldonado de libroj por junuloj kaj infanoj.

La infana kaj junula literaturo esperanta estas bedinde tre malriĉa. Unue oni devas eldoni lernolibrojn kaj krestomatojn por la infanoj. Grandan utilon povus alporti eldonado de malgrandaj rakontoj por infanoj en formato de ŝlosiloj „Ĉefeĉ“ kaj de la sama prezo. Oni povus peti sinjoron „Ĉefeĉ“, ĉu li konsentus preni sur sin tiun-ĉi lastan eldonadon Tiun-ĉi „rakontetojn-ĉefeĉojn“ pro ilia malgranda prezo oni povus en granda amaso dissendi kaj disdonadi kune kun ŝlosilotoj-ĉefeĉoj. Mi tre petas ĉiujn esperantistojn sendi al mi (Romano Frenkel, inspektoro de gimnazio, Enisejsk, Rusujo, Sibirujo), materialon por la krestomato (tradukoj el „iliaj naciaj krestomatiloj por la infanoj“, kaj por la „rakontetoj-ĉefeĉoj“.

5) Organizado de ĉiujaraj kongresoj de liganoj.

Ili povus efektiviĝi ĉi fako de ĉiujaraj kongresoj esperantistaj. Kompreneble la instruistoj, se eble, prenos kun si siajn lernantojn.

6) Organizado de vojaĝoj de la lernantoj kun instruistoj en fremdajn landojn dum libertempo.

La ligo povus peti ĉiujn fervojajn kompaniojn fari rabaton por la vojaĝantaj instruistoj kaj lernantoj, precipe kiam ili vojaĝas po grupoj.

La esperantistaj grupoj en ĉiuj landoj povus preni sur sin zorgon pri la travojaĝantaj ilian urbon. La lernejoj en ĉiu urbo povus doni loĝejon al siaj fremdlandaj gastoj, kion ili ĉiam faras ĉe ni en-

Rusujo dum la vojaĝoj de lernantoj. La rusaj fer vojaĝoj ofte senpage transportas ekskursantajn (t. e. vojaĝantajn) lernantojn de rusaj registaraj lernejoj.

7) Fondo de internaciaj kolonioj en ĉiuj landoj, kie la instruistoj kaj lernantoj povos pasigi la libertempon en rondo de siaj amikoj ĉiulandaj, kaj de: „Centra Esperanta Hejmo de tutmonda Instruistaro kaj Lernantaro.

Por la komenco sufiĉus, ke la ligo eldonus ĉiujare adresaron de lernejoj, kie la instruistoj kaj lernantoj povas havi pro malgranda prezo ĉu loĝejon, ĉu plenan pensionon. Kelkaj lernejoj el diversaj landoj, kelkaj instruistoj, lernantoj povas per korespondado grupiĝi, fiksi lokon en kiu ili renkontiĝos dum la somero, kaj la ligo donos al ili ĉiam bezonajn konsilojn.

Kompreneble ne ĉio proponita povas tuj esti efektivigita, same kiel la vivo povas doni ion de mi neantaŭviditan. La programo estas nur provizora.

La detala regularo de la ligo povas esti ellaborita dum la dua kongreso esperantista, kie oni ankaŭ, se la ligo efektiviĝos, povas elekti la komitaton, la honoran prezidanton, prezidanton, vice sekretarian prezidanton, k. t. p. Malfianke mi proponas jenon:

1) Ĉiu esperantisto, ĉu instruisto—ĉu ne, povas fariĝi membro de la ligo, se nur li deziras ial helpi la disvastigon de esperanto inter instruistaro kaj junularo-infanaro lernanta.

2) La membro povas esti:

a) Membroj aktivaj. Membro aktiva estas ĉiu ligano, kiu iel helpas la disvastigon de esperanto inter instruistoj, junuloj kaj infanoj, ĉu per instruado, ĉu per propagando, ĉu per korespondado internacia k. t. p.

La kotizaĵo: Kvin frankoj ĉiujare (5 fr.).

b) Membroj aprobantaj. Membro aprobanta estas ĉiu ligano, kiu, aprobante la agadon de la ligo, pro manko da tempo aŭ pro alia kaŭzo ne povas ludi aktivan rolon en la propagando.

La kotizaĵo: Kvin frankoj ĉiujare (5 fr.).

c) Membroj bonfarantaj. Membro bonfaranta estas ĉiu ligano, kiu pagas ĉiujare kotizaĵon ne malpli ol d/k (10) frankoj.

d) Membroj-propagandistoj. Membro-propagandisto estas ĉiu ligano, kiu varbis ne malpli ol kvin anojn de la ligo.

La kotizaĵo: Kvin frankoj ĉiujare.

e) Membroj honoraj. La membroj honoras estas elektataj unufoje por ĉiam per voĉdonado de ĉiuj liganoj, same kiel la honora prezidanto. Estu la honora prezidanto en nia ligo nia kara majstro L. Zamenhof, la genia aŭtoro de esperanto.

3) Ĉiuj liganoj senpage ricevas la oficialan organon de la ligo. Mi proponas peti sinjorojn E. Privat kaj Hodler, ke la gazeto „Juna Esperantisto“, fariĝu oficiala organo de la ligo kaj ke la redakcio de tiu-ĉi gazeto fariĝu la sidejo de komitato de la ligo.

Ĉiujn esperantistojn, dezirantajn aliĝi al la ligo mi petas, ĝis la komitato estos elektita kaj komencos funkciadi, sendi la aliĝojn al mi (Al s-ro Romano Frenkel, Enisejsk, Rusujo, Siberujo).

Krom tio mi tre petas sendi al mi:

1) Adresojn de lernejoj, instruistoj, lernantoj—ĉu esperantistoj, ĉu ne,—aldonante pri tio en la adreso.

2) Adresojn de ĉiuj aprobantaj mian projekton.

3) Fotografiojn de instruistojn kun iliaj lernantoj.

4) Vidaĵojn de lernejoj, klasoj, kabinetoj k. t. p. Kompreneble mi interŝanĝe sendos la samon.

Aliĝu do, gesamideanoj, konigu mian projekton al ĉiuj instruistoj kaj lernantoj en via urbo, al ĉiuj viaj korespondantoj. La fundamento de esperanto jam estas konstruita—nun ni devas komenci la konstruadon de ĝia palaco!

Romano Frenkel.

Enisejsk.

27 Junio 1906.

Tutmonda Labora Societo.

„Tutmonda Labora Societo“ (Amika Unuiĝo de l'Esperantistaj geoficistoj kaj gelaboristoj). Ĝi estas tute internacia:—

Ĝia celo: 1. Disvastigi Esperanton inter ĉiuj gedungitoj; 2. Unuiĝi la Esperantistojn Gesalajrulojn por plifaciligi rilatojn inter geoficistoj kaj gelaboristoj el simila ofico aŭ okupado kaj per tio havigi senpage al ili ĉiujn sciligojn utilajn aŭ necesajn rilatantajn iliajn profesiojn; 3. Havigi oficojn aŭ laboron al la senlaboraj anoj, ĉu en komerco

aŭ industrio, ĉu en administracio; 4. Ricevi de Komercaj firmoj rabatojn speciala por la Societanoj.

Ĉefaj kondiĉoj: 1. Esti laboristo aŭ oficisto, almenaŭ 16-jara; 2. Pagi enskriban pagon po unu franko (unufoje pagita); 3. Pagi monatan kotizaĵon po fr.: 0,50 t. e. fr. 600 por jaro.

Ĉiu ajn persono aŭ Societo povas aliĝi al la T. L. S-to, kiel honora membro, pagante fr. 20 jare aŭ fr. 250 unufoje pagita.

Tiukaze tiuj aliĝintoj estos nomitaj ĉiamaj honoraj membroj,

Ankaŭ ciuj donacoj, eĉ la plej malgrandaj, estos ĉiam dankeme akceptitaj.

La Societo havos ĉiumonatan revueton, senpage ricevotan de ĉiu partoprenanto aŭ honora ano.

La komitato konsistas el:—Prezidanto: S-ro F. Stoeckel; Vic-prezidanto: S-ro H. Van Dyck (Holando); Sekretario: S-ro P. Blaise (Belgo); Sub-Sekretariino: S-ro Cerf; Kasisito: S-ro H. Denis; Bibliotekisto: S-ro L. Car-

ios (Piemontano); Membroj: F-inoj. B. Huchon kaj A. Sizler; S-roj G. Blaise (Belgo); A. Mailhet; Moury; kaj E. Stoeckel;

Por ĉiuj pli detalaj sciigoj sin turni al la Sekretario, 4 rue Bourg Tibourg, Paris IV-e, France.

N. B. Ĉar la S-to jena estas tute sendependa ĝi povas aliĝi nek al S. f. p. E., nek al ia alia Esperanta grupo.

Sekretario *P. Blaise.*

B i b l i o g r a f i o.

W. Shakespeare (V. Ŝekspir). „Julio Cezaro“, tragedio, tradukita de D. H. Lambert. 1906, Londono, eld. de Brita Esp. Asocio, pp. 85, Kosto 90 kopek.

Post „Hamleto“ kaj „La Ventego“ aperis nova traduko el Ŝekspir, kaj por tiu ĉi fojo la esperanta literaturo ricevis unu el la plej rimarkindaj kaj grandaj verkoj de l'potenca angla dramverkisto, nome la tragedion „Julio Cezaro“. Se pri tiu ĉi verko mem oni ne bezonas multe paroli pro ĝia tutmonda glorfameco oni ankaŭ ne bezonas multvorte laŭdi la tradukon, ĉar la nomo de s-ro Lambert estas la plej bona reklamo; kaj, efektive, ĉiu, deziranta havi klasikajn verkojn, bone tradukitajn, nepre devas akiri por sia biblioteko la „Julion Cezaron“. Tiu ĉi libro povas esti rekomendata por legado al novaj esperantistoj; ĉar la tute korekta kaj facila stilo de l'tradukinto estas trege simpla kaj klara kaj, tial, facile komprenebla por novuloj. La bindaĵo estas alte bela. Sed kial la anglaj eldonistoj laŭ sia kutimo ne presas prezojn sur eldonataj libroj?

Standardisto.

Molière. „Don Juan“, kvinakta komedio, tradukis Emile Boirac. 1906, Paris, eld. de Hachette et Cie, pp. 108, kosto 35 kopek.

La firmo Hachette eldonas ĉiam bone, s-ro Boirac tradukas ĉiam bone, Molière verkis ĉiam.....sed ĉu ekzistas iu, kiu ne scius, ke Mo-

lière ne verkis malbonajn komediojn? Kaj ĉu Don-Juan ne estas la poezia tipo, kiun traktadis diversmaniere la tutmonda literaturo de ĉiuj tempoj de hispanaj legendoj de l'mezcentjara epoko ĝis Byron, Puŝkin, kaj Aleksej Tolstoj kaj ĉu „Don-Juan“ de Molière ne estas la plej bone figurita kaj plej vere pentrita Don-Juan, la fama „Sevilja deloganto“, kuraĝa kavaliro?.. Ĉu en senmortema tipo de Sganarello, karaktera servisto en komedioj de Molière, ne estas koncentrigita tiu sana kaj gaja humo, kiu kreis la gloron de l'franca komikisto?.. ĉu oni povas neigadi poeziecon de tiuj scenoj, kie antaŭ ni staras la potenco statuo de l'Komandoro?.. Kaj, sekve, ekzistas ĉiuj favoraj kondiĉoj por konfesi la jenan novan eldonon tre ŝatinda fenomeno en nia literaturo.

— ko

N. Sentis. „Urso.—En montoj“, originale verkita. 1906, Paris, eld. de „Resa Esp. S to“, pp. 83, kosto (?)

En tiu ĉi libreto estas presita unu rakonto „Urso“ kaj 10 versaĵoj sub komuna titolo „En montoj“; ĉiuj tiuj ĉi verketoj estis iam presitaj en „Lingvo Internacia“, La aŭtoro iom tro uzas nove elpensitajn vortojn kaj eĉ radikojn, kiuj ne ekzistas en „Universala Vortaro“; ĉu tio ĉi estas bona kutimo? Ni rimarkis multajn malbonaĵojn de stilo kaj malpermesindaĵn novaĵojn, el kiuj ni montros, ekz. la jenajn: „aspekto“, „larika“ (p. 12), „rokoj“, „surfaco“

(p. 13), „lanko“ (p. 16), „torento“ (p. 17), „rezignacie“ (p. 18), „kulmeno“ (p. 27), „invadi“ (p. 83) kaj tre mult. sim. latinaĵojn kaj francaĵojn; kaj kvankam la aŭtoro ofte pravigadas sin, dirante, ke tiu aŭ alia nova vorto „estas jam tre uzata“, oni ne povas tion ĉi aprobi, ĉar multaj malkorektaj esprimoj estas, bedaŭrinde, tro ofte uzataj.

O. R. F.

La Evangelio de Sankta Mateo, tradukita de Mielck kaj Stephan. 1906, Leipzig, kosto 50 pfenig. (=25 kop.), ricevebla de Esperanto Verlag Möller et Borel, Berlin S, Prinzenstr. 95.

Ni varmege salutas tiun ĉi novan esper. libron kaj deziras al ĝi bonan disvastigon! La traduko estas tre perfekta kaj neriproĉinda.

Prof. A. Dombrovski. „Pri novaj trigonometriaj sistemoj“, originale verkita. 1906,

Berlin, eld. de Möller et Borel, pp. 35, kosto 75 kop.

La nova broŝureto de estimata s-ro Dombrovski estas dediĉita al demando speciala kaj sendube havos grandan intereson por matematikistoj. Ni povas nur noti, ke la aŭtoro estas bonega stilisto, kaj ankaŭ en tiu ĉi rilato lia verketo estas utila por esper. literaturo,

—ko.

„Marŝo de Esperantistoj“, dediĉita al la II-a Kongreso en Genevo. Muziko de F. F. Dankman, vortoj de E. V. Radvan-Ripinski. Eldono de S-to „Espero“, 1906, Peterburgo, kosto 40 kop.

Tiun ĉi novan muzikaĵon oni povas ricevi de l' S-to „Espero“ en Peterburgo.

Registro de artikoloj (en esperanto), esplorantaj nomitan lingvon internacian kaj manierojn de ĝia propagando.

- Nasklando de eŭropaj lingvoj,—G. Henderson, The Esper. 1904, № 14.
 Naturaj esperantistoj,—M. S. Rakitski, L. I. 1900, № 8.
 Necesa aldono,—N. Borovko, L. I. 1897, № 10.
 Ne tro postulu de ni,—L. Beaufront, L'Esper. 1900, № 28.
 Nia arbo,—I. Jamin, Belg. Son. 1903, № 11.
 Nia celo,—la redakcio, Int. Sc. Rev. 1904, № 1.
 Nia literaturo kaj la reformoj,—L. Zamenhof, Esp—sto, 1894, № 4.
 Ni prepariĝu!,—L. Zamenhof, Esp—sto, 1894, № 3.
 Ni sciu tre bone esperanton, L'Esper. 1900, № 26.
 Ni uzu esperanton,—L. I. 1902, № 12.
 Nomoj mutaj—mono surda—bruo surda-muta, — P. N—n, L. I. 1901, № 5.
 Noto pri la vorto „marée“,—Rollet, Int. Sc. Rev. 1904, № 3.
 Nova gazeto internacia,—V., L. I. 1896, № 1.
 Novaj ideoj kaj malnovaj faktoj,—B., L. I. 1896, № 4.
 Nova ĵurnalo esperantista,—W. Winnicki, L. I. 1901, № 9.
 Nova lingvo internacia,—Ĉes. Esp. 1903, № 7.
 Novaj lingvoj tutmondaj,—Esp—sto, 1903, № 2.
 Nova propagandilo „Internacia Scienca Revuo“,—P. Fructier, L. I. 1903, № 12.
 Novaj radikoj,—P. Berthelot, La Lumo, 1903, № 10.
 Nuna stato de Esperanto en mondo,—A. Offret, L. I. 1904, № 1.
 Ondoj de progreso kaj lingvo internacia, — M. S. Rakitski, L. I. 1900 № 10—11.
 Opinio pri „la“, — E. Radvan-Ripinski, Rondir. 1903, № 7—8.
 Opinio (pri sintakso), — E. Radvan-Ripinski, L. I. 1902, № 10.

- Opinioj, — W. Winnicki de Hujd L. I. 1901, № 7.
 „ S. Polanski „ 1902, № 10.
 „ Grenoblano „ 1903, № 6.
 „ K. Petrjajevskij „ „ „
 „ A. Vejtcler „ „ № 10.
 „ Duffelano „ „ № 11.
 „ F. Lallement „ „ „
 „ E. Bolrac „ „ № 12.
 „ L. Touchebeuf „ „ „
 „ „ La Lumo 1903, № 7—8.
 „ „ „ № 11.
 „ „ Rendir. 1903, № 4—5.
 Ortografio de propraj nomoj, — R. Lemaire, L. I. 1896, № 10—11.
 Paco, — La Lumo 1902, № 7.
 Pastro F. X. I. Solis, — A. P. Beauchemin, La Lumo, 1903, № 5.
 Patriotismo kaj Esperanto, — L. Beaufront, L'Esper. 1904, № 7.
 Pensetoj, — A. Z-v., L. I. 1901, № 5.
 Plano de propagando, L. Beaufront. L'Esper. 1902 № 60, 1903, № 63.
 Pli bone nenion, ol tian ion, — V. Gernet, L. I. 1897, № 4.
 Por la esperantistaj blinduloj, — Grupeto Esperantista en Samoens, L. I. 1902, № 3.
 Por L. I., pri L. I., — Em. Gasse, L. I. 1901, № 10—11.
 Por memoro pri la akademiano M. Mikešin, — I. Beker, L. I. 1896, № 3.
 Por sinjoroj literaturistoj, — M. S. Rakitski, L. I. 1901, № 8.
 Praktika utileco de esperanto por la Kanadanoj, — A. Beauchemin, La Lumo, 1902, № 4.
 Pri adjektivoj, — Marcelo Verema, L. I. 1904, № 6.
 Pri „ado“, „ujo“, „ingo“, — C. Bourlet, L. I. 1904, № 10.
 Pri „adresi“, — I. Coox, L. I. 1905, № 3.
 Pri „advokato“, — M. Laignier, L. I. 1904, № 6.
 Pri „Akademio de Esperantistoj“, P. Fruictier, L. I. 1902, № 6—7.
 „ „ A. Dumont kaj Boyadjian, L. I. 1902, № 10.
 Pri aligo de l'pacanoj al esperantista movado, — Gabriel Chavet, L. I. 1897, № 12.
 Pri artikolo de s-ro Borovko, — K. Lemaire, L. I. 1897, № 5.
 „ kapitano Capé, — H. Sentis, L. I. 1904, № 11.
 „ Kolovrat, — L. I. 1904, № 12.
 „ H. Sentis, — L. I. 1905, № 2.
 „ d-ro Ebner, — L. I. 1905, № 4.
 „ „la“, Sam. — L. I. 1903, № 2.
 Pri artefarita lingvo, — J. Bodouin de Courtenay, Esperanto 1905, № 3—4.
 Pri „balanci“, — H. Sentis, L. I. 1904, № 8.
 Pri „banlando“, — L. Beaufront, Libro de Humoraĵo.
 Pri „beletristiko“, — R. Bricard, L. I. 1903, № 8.
 Pri „Beletristo“, — Nova malkuraĝa maskhavanto, L. I. 1901, № 10—11.
 Pri „Biblioteko“, — L. I. 1896, № 10—11.
 Pri blinduloj kaj esperanto, — P. Ahlberg, L. I. 1902, № 2.
 Pri celoj kaj problemoj de la Societo „Espero“, — Arnold, L. I. 1898, № 1.
 Pri Coox'a propono, — L. I. 1904, № 8.
 Pri deveno kaj aliformiĝo de la lingvaĵo, — S. Meyer, L'Esper. 1900 ald. 20.
 Pri „diafana“, — L. Beaufront, Libro de Humaraĵo.
 Pri disvastiĝo de Esperanto, — A. Zinovjev, L. I. 1903, № 9.
 Pri „ebri“, — L. Beaufront, Libro da Humaraĵo.
 Pri elparobleco de Esperanto, — L. Cogen, Belg. Son. 1903, № 6.
 Pri ĝeneto pro reguleco en la lingvoj, — Hoffbauer, L. I. 1904, № 10.
 Pri Janklando, — Volapukisto, La Lumo 1903, № 9.

- Pri „i“,—E. Radvan-Ripinski, Rondir. 1903, № 7—8.
 „ F. Avilov, L. I. 1904, № 1.
 Pri „igi“ kaj „lgi“,—P. Berthelot, La Lumo 1903, № 6.
 Pri ilustracioj en nia gazeto,—L. I. 1898, № 3.
 Pri „j“,—L. Zamenhof, Esp—sto 1904, № 3.
 Pri Internacia Akademio Esperanta,—Ch. Lambert, Ĉes. Esp. 1903, № 9.
 Pri internacie —naciaj lernolibroj,—A. Grunfeld, L. I. 1904, № 7.
 Pri karaktero de nia propagando—L. Beaufront, L'Esper. 1899 ald. 3.
 Pri Kolekto aprobita de d-ro Zamenhof“, —L. Beaufront, L'Esper. 1901, № 8.
 Pri kongresoj kaj akademio, L'Esper. 1904, № 1; Belg. Son. 1904, № 18.
 Pri kritikisto,—A. P. Beauchemin, La Lumo 1903, № 3.
 Pri kunmetitaj vortoj,—H. Sentis, L. I. 1902, № 12.
 Pri „la“,—H. Sentis, L. I. 1903, № 1,
 Pri landnomoj,—P. Bavay, La Lumo 1903, № 1.
 „ Hugo Karlsten „ „ № 4.
 „ Chs. Lambert „ „ № 7—8.
 „ L. Zamenhof, Hol. Pion. 1902, № 2.
 „ Sam. „ „ № 8.
 „ L. Zamenhof, L. I. 1902, № 6—7.
 Pri lernolibroj esperantaj, A. Z-f., L. I. 1901, № 7.
 Pri libro por komenca legado,—M. S. Rakitski, L. I. 1896, № 10—11.
 Pri ligo esperantista,—L. Zamenhof, Esp—sto, 1904, № 1.
 Pri Ligo,—L. Z-f, Esp—sto 1893, № 3.
 Pri malkonveneco de kelkaj esperantaj vortoj en la beletristiko,—Dumont kaj Boyadjian, L. 1903, № 8.
 Pri maristaj vortoj,—H. Huet, L. I. 1905, № 6
 Pri metodo por esperanta instruado.—H. Sentis, L. I. 1903, № 9.
 Pri «mistera» kontrakto,—L. Zamenhof, L. I. 1903, № 4.
 Pri muzikkajero por esperantistoj,—E. Radvan-Ripinski L. I. 1902, № 1.
 Pri natro kaj arto en kreado de lingvoj.—L. Davidovič L. I. 1896, № 5.
 Pri neoportunaj kritikoj,—L. Beaufront, Belg. Son 1905, № 31.
 Pri nia literaturo,—L. Zamenhof, Esp-sto 1895, № 3.
 Pri niaj vortaroj,—C. Bourlet L. I. 1905, № 1.
 Pri novaj radikoj kaj plenaj vortaroj,—R. Codorniu, L. I. 1905, № 4.
 Pri nova radikvorto „urg“,—E. P. Gasse, L. I. 1902, № 6.
 Pri novaj vortoj,—H. Hodler, L. I. 1904, № 12.
 Pri novaj vortoj en germana vortaro,—L. Zamenhof L. I. 1904, № 11.
 Pri numerado esperanta,—P. Berthelot Int. Sc. Rev. 1904, № 4.
 Pri ortografio de propraj nomoj,—Gaston Moch, L. I. 1896, № 12.
 Pri „peruko“,—L. Beaufront }
 Pri „pledi“, —L. Beaufront } Libro da Humoraĵo
 Pri „plibonigo“,—D. Piskunov, L. I. 1904, № 3.
 Pri pensu libere vian voĉon,—L. Zamenhof, Esp-sto 1894, 5-6.
 Pri problemo de helpa lingvo,—Hugo Schuchardt, Int. Sc. Rev. 1904 №№ 9, 10.
 Pri projekto de kemia vortaro,—Duffelano, Int. Sc. Rev. 1904 № 3, 4, 5.
 Principo de internacieco, respondo,—Rondir. 1903 № 4-5.
 Pri reflektiva pronomo.—P. Fruictier, L. I. 1901, № 10-11.
 Pri reformoj,—L. Zamenhof, Esp—sto 1893, № 12.
 Pri reformoj en esperanto,—L. Zamenhof, Esp—sto 1894, №№ 1, 2, 4, 5—6.
 Pri „robo“,—L. Beaufront, Libro da Humoraĵo.
 Pri skribado de nomoj propraj,—I. E. Krikortz, L. I. 1898, № 2.
 Pri skribado de propraj nomoj,—F. Postnikov, L. I. 1898, № 5.
 Pri „sondilo“, L. Beaufront, Libro da Humoraĵo.

- Pri sufikso „ad“,—L. Belmont, L. I. 1904, № 4.
 „C. Bourlet, L. I. 1904, № 2.
 Pri sufikso „eg“,—H. Sentis, L. I. 1904, № 1.
 Pri ŝanĝotaĵo, —L. Zamenhof, Esp—sto 1892, № 7.
 Pri telegramoj en lingvo Esperanto.—I. D. O. Esperanto 1905, № 3—4.
 Pri traduko de libroj de Sankta Skribo en lingvo internacia, M. S. Rakitski, L. I. 1898, № 1.
 Pri traduko de Sankta skribo,—V. O. Svanbom, L. I. 1898, № 4, 6—7.
 V. Tacievski, L. I. 1898, № 9.
 Pri „turniĝi“,—I. Ĉoox, L. I. 1904, № 1.
 T. Ŝčavinskij, L. I. 1904, № 4.
 Pri Vasilij Lvovič Kravcov,—A. Zinovjev, L. I. 1899, № 9.
 Pri verbigado en esperanto,—L. Beaufront, L. I. 1900, № 12.
 Pri verbigilo „i“,—A. Kofman, L. I. 1900, № 6—7.
 Pri verboj esperantaj,—L. Prost, L. I. 1904, № 3.
 H. Karlsten, L. I. 1904, № 7.
 Pri verboj,—I. Ĉoox, L. I. 1904, № 6.
 Pri venonta jaro,—L. Zamenhof, Esp—sto, 1894, № 10.
 Pri vortaroj,—I. Frehis, L. I. 1901, № 7.

(Daŭrigo venos)

E. Radvan-Ripinski (Formiko).

PRESERAROJ,

rimarkitaj en la artikolo — „Kio do estas la Homaranismo?“

1, p. 133: —pensiste anstataŭ	persiste	10,	Rusnjo	Rusujo
2, Ĉu	ĉu	11, p. 135	suno de lego	sumo de leĝo
3, logado	legado	12,	al li faru	al vi faru
4, p. 134: klarigoj	klarigoj	13,	sola, povas	sola, ne povas
5, sciigis mia	sciigis min	14,	Kiu fervora	Nurla fervora
6, aŭ alloj	aŭ aliajn	15,	sercado	serĉado
7, kio de	kio do	16,	ili	ili
8, kunfandigilon de	kunfandiĝon de	17,	sencere	sincere
9, barbarempo	barbartempo			

Bedaŭrinde, el tiuj-ĉi 17 preseraroj 1-a, 8, 11, 12, 13 kaj 14 estas la plej gravaj, ĉar ŝanĝas la penson de aŭtoro, kial redakcio rapidas restarigi per deva korekto la originalon..

E N H A V O. II-a Esperantista Festo de l'interpopola frateco.—Letero de s-ro Beaufront.—Ruĝa Rido.—„La verda stelo“ de Aleksandro Ruvimov.—Laboro, morto kaj malsano trad. de M. Krjuĉkov.—Pese ra stogne Dniŭr širokij. (Traduko de l'kanto malgraudrusujo).—Esperantista Movado.—Korespondo el Vladivostoko de V. Neŭrokov.—Эсперанто в Палатѣ Депутатов в Франціи. Перева. Б. Коцына. — Projekto pri la fondo de „Tutmonda Ligo de instruistoj por propagando de Esperanto inter junuloj kaj infanoj, precipe inter la ĝeneralnaro tutmonda de Romano Frenkel.—Tutmonda Labora Societo.—Bibliografio.—Registro de artikoloj (en esperanto), esplorantaj nomitan lingvon internacian kaj manierojn de ĝia propagando de E. Radvan Ripinski.—Preseraroj.—Anoncoj.—

Koresponda fako.

Novaj adresoj:

La celo de koresponda fako estas la unuiĝo de tutmonda esperantistaro per reciproka korespondado. Tial ni korege petas ĉiujn, kiel ruslandajn, tiel eksterlandajn esperantistojn, dezirantajn korespondadi pri kia ajn objekto kaj por kia ajn celo sendadi al ni siajn adresojn, logeble skribitajn.

Por enpresado d'adres en la korespondan fakon oni sendu al ni la poŝtmarkon de 20 kop. valoro. La aliandaj poŝtmarkoj estas ankaŭ akceptataj por ilia nominala valoro.

La Redakcio.

RUSUJO: MINSK. Serpuĥovskaja str., d. de Špiro, S-ro Vladimir Lojko, lernanto de l'meza Komerca lernejo, deziras korespondadi kun aliandaj esperantistoj.

St. PETERBURGO Vvedenska'a str. 17. loĝ. 53, S-ro Vsevolod Lojko, sekretario dela redakcio de „Rusl Esp.“

Tarakanovskij per. 7, loĝ. 74, S-ro Vladimir Vladimiroviĉ de-Maynov (Майновъ), instruisto de l-vo Esperanto.

VARSOVIO Nowogrodzka strato 17. loĝ. 20, S-ro Aleksandro Kobylinski, deziras interŝanĝi la poŝtmarkojn.

UNUIGITAJ ŜTATOJ OKLAHOMA United States of America, S-ro Arthur E. Baker, General Delivery.

Въ О-въ „ЭСПЕРО“ продаются:

Л. Заменгофъ. Полный учебникъ съ предисловіемъ и 2 словарями	— р. 25 к.
Т. Шаинский. Полный систематический курсъ яз. Эсперанто	1. 25.
L. Zamenhof. Ekzercaro. (Упражнения на яз. Эсперанто)	— 30.
L. Beaufront. Traduko. (Ключъ къ упражненіямъ)	— 90.
P. Frutetier. Esperanta Sintakso	— 60.
Д-ръ Эсперанто. Полный русско-эсперантский словарь	1. —.
Л. Заменгофъ. Универсальный словарь	— 40.
L. Zamenhof. Fundamenta Krestomatio. (Основная Крестоматія)	1. 40.
A. Grabovski. Kondukantho de interparado kun la antologio internacia (Рководство къ разговоръ на яз. Эспер. и международная антологія)	р. — 80.
L. Zamenhof. Fundamento de Esperanto	1. 20.
H. Евстифьевъ. Къ вопросу о межнациональномъ языкѣ	1. 25.
Ĝenero Esperantista. I serio	— 20.

Эсперант. значенъ „Gasse“	— 50 k.
Kovertoj esperantaj—100.	— 75 a.
50	— 50.
Albumo de konataj Esperantistoj	— 90.
Kain, mistero de Byron	— 40.
Demono, — de Lermontov	— 50.
Mocart kaj Salieri, — de Puŝkin	— 12.
Boleslavo, — de M. Gorikij	— 10.
Marŝo de Esperantistoj	— 40.

ПО СРЕДАМЪ съ

8, ² ч. вечера въ О-въ „Эсперо“
(Спб., Бол. Подъячская 24,
кв. 12) — обыкновенныя собранія
лицъ, интересующихся яз.
Эсперанто.

ПРОДАЕТСЯ

II-й томъ

сочиненій

извѣстнаго эсперантиста

В. Н.

ДЕВЯТНИНА.

Цѣна 1 руб., съ пересылкою
1 руб. 25 коп.

Обращаться къ издателью **Д. П. Вейсбрутъ.**

(СПб. Троицкій проспектъ домъ № 14),
или въ Общество „Эсперо“
(СПб. В. Подъячская д. 24).

ESTAS ACETEBLA

la dua libro

de plena verkaro
de S-ro

V. N.

DEŬJATNIN.

La prezo 1 rubl kun transsendo
1 rubl. 25 kop.

Sin turni al S-ro Eidonisto **D. P. Vejsbrut.**

(S-Peterb. Troickij prospect. № 14),
aŭ al S-ro „Espero“
(S-Peterb. В. Подъячская, 24).